

DOMOVINA

Pravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
 Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II, telefon 3122 do 3128

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za ino-
 zemstvo razen Amerike: četrtno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din.
 Amerika letno 1 dolar. — Račun pošte hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711

Na tehtnici zdrave pameti

Na eni strani obrekovanja, laži in igranje z ljudskim zaupanjem, na drugi pošteno delo za napredek in ljudsko blaginjo

Leva plat tehtnice

Zadnje čase so postali zoperniki naše vse-državne stranke spet bolj korajžni. Njihova korajža pa ni korajža odkritega boja, temveč se kože v slepljeju neukih ljudi in sumničenju poštenih voditeljev našega naroda, ki stoje trdno na straži, dočim so naši zoperniki podobni otročajem, ki kažejo jezik iz za varnega plota.

Kje vzeti denar

Pod tem naslovom je objavil »Domoljub« v svoji predzadnji številki uvodnik, v katerem se zavzema za pravičnejšo razdelitev davkov med državljane in da bi se k pokritju pritegnili predvsem tisti, ki lahko plačajo, kajti kmet in obrtnik preživljata danes strašno gospodarsko krizo. V svojih izvajanjih prihaja pisec do prav enostavnega recepta: »da je treba naložiti 100odstotni davek na različne maže, s katerimi si mestne ženske packajo svoje obraze«, pa bo država dobila takoj 500 milijonov dinarjev; potem pa bo lahko za to vsoto razbremenila kmeta in obrtnika, da bosta mogla vsaj dihati. »Domoljub« navaja tudi podatke o tem, koliko mi takih reči uvažamo. Pravi, da gre na leto samo v inozemstvo za te stvari 500 milijonov dinarjev, ter v tabeli navaja, da plačamo inozemstvu vsako leto samo za šminke 240, za kreme in pudre 180, za dišeče vode in slično 60 in za ustno rdečilo osem milijonov dinarjev. Svoja izvajanja zaključuje z ugotovitvijo, da ni na svetu človeka, ki bi mogel trditi, naj plačuje davek tisti, ki si znoji obraz s potnim sragami, namesto onega, ki si ga packa s pudri in šminkami.

Preprost čitatelj »Domoljuba«, ki čita gorenje ugotovitve in nima možnosti, da ugotovi resničnost navedb, se bo hudo zgražal, saj bi se s predlaganim novim davkom lahko docela nadomestila zemljarina (ki znaša le okrog 460 milijonov) in bi kmetu ne bilo treba nadalje plačevati davka državi.

Še bolj pa se mora zgražati oni, ki spozna, kakšna zlobnost tiči v »Domoljubovem« uvodnem članku. Vsi vemo, da so danes davki za kmeta strašno breme in da je treba to breme olajšati. Pisec »Domoljubovega« članka pa seveda ni šlo toliko za pomoč kmetu, temveč edino za to, da pri kmetu osovraži današnji režim. V ta namen se poslužuje grde laži, da plačamo na leto inozemstvu samo »za maže, s katerimi si mestne ženske packajo obraze«, ogromno vsoto 500 milijonov dinarjev. Vzeli smo v roke podrobno statistiko naše zunanje trgovine za leto 1933. (to je debela knjiga, ki obsega 600 strani) in smo ugotovili naslednje:

Pudrov, šmink, pomad, rdečil, belih lepotil, barvil za lase in drugih kosmetičnih sredstev smo lani uvozili za 1,576.315 Din in ne za

428.000.000 Din, kakor to navaja »Domoljub«, parfemov in dišečih vod pa za 254.483 Din in ne za 60.000.000 Din. V celoti smo torej dali lani inozemstvu za lepota manj ko dva milijona dinarjev in ne pet sto milijonov, torej le eno dvestopetdesetino tega, kar trdi »Domoljub«. Ves uvoz predmetov 4. oddelka 4. poglavja carinske tarife (etri, eterična olja, parfumerijski kosmetični predmeti), kjer so upoštevane tudi razne sirovine, sredstva za nego zob itd., pa je znašal lani komaj nekaj nad deset milijonov dinarjev, istočasno pa smo teh predmetov izvozili za skoro šest milijonov dinarjev. Od tega uvoza gre le malenkosten del v Slovenijo, ker se povsod v državi porabi relativno več šminke in pudrov kakor pri nas.

Obremenitev takih predmetov z davki pa je pri nas že davno izvedena. Na maže, pudre in parfeme se pri uvozu poleg visoke carine plača 6 % prometnega davka, 10 % luksuznega davka in pri parfumih še trošarina. Carina pa znaša pri parfumih okrog 50 Din za kilogram in pri pudrih, šminkah, rdečilih itd. okrog 30 Din na kilogram. V celoti so ti predmeti pri uvozu že obremenjeni z več kakor 100 % vrednosti.

Ni namen teh vrstic nasprotovati temu, da bi se z davščinami obremenili taki luksuzni predmeti. Hočemo le pokazati, kakšnih laži in zlobnosti se poslužuje »Domoljub« z namenom, da razburja naše težko preizkušeno kmečko ljudstvo in da pri njem osovraži sedanji vladni režim, češ, saj bi bilo kmetu lahko na mah pomagano glede davkov, če bi vlada le hotela. Istočasno hoče »Domoljub« razdirati vzajemnost med stanov, ki je potrebna, s tem, da hujska kmečko prebivalstvo proti mestnemu prebivalstvu.

Dejstvo, da je tako zlobno pisanje danes mogoče, nam kaže, da so pravna sredstva, ki so dana državi, da se obvaruje sličnih obrekovanj, nezadostna. Če je privatniku dana zaščita proti obrekovalcu, bodisi s popravkom ali tiskovno tožbo, tedaj bi morala imeti to pravico tudi država, sicer bodo čitatelji »Domoljuba«, ki ne čitajo drugih listov, ostali v veri, da je vse res, kar jim servira »Domoljub«.

Liberalni vaški oderuhi

V zadnji številki nadaljuje »Domoljub« svojo lažnivo gonjo in piše: »Preveč hranilnic in posojilnic, pravijo in pišejo tisti ljudje, ki niso bili nikdar resnični prijatelji slovenskega ljudstva. Preveč je posojilnic, govore, obenem pa sami ustanavljajo nove denarne zavode tudi tam, kjer jih res ne treba ni. Resnica je pa tale: Res je preveč takih posojilnic, ki jih prej imenovani gospodje nimajo v rokah in ki so našega kmeta osvobodile brezvestnih vaških oderuhov. Zato je iskrena želja teh gospodov, da bi bile vse posojilnice in hranilnice v njihovem »delokrogu«.

Tako bi oni zopet »pridobivali«, slovenski kmet pa bi moral biti pokoren tako, ko takrat, ko je zaradi svojega dolga liberalnim vaškim oderuhom bil izročen s svojo družino in premoženjem vred — na življenje in smrt.

Vsi vemo, da je prišla današnja denarna stiska nad denarne zavode zato, ker ti niso znali gospodariti z denarjem. V časih, ko je bilo dovolj denarja in je padala zato po vsem svetu obrestna mera, so naše hranilnice kakor na licitaciji gnale obrestno mero za vloge kvišku. Ljudje so štedili kakor za stavo in nalagali denar, ki ga niso znale hranilnice pravilno naložiti, temveč so igrale z njim politiko, hoteče z zaupanim ljudskim denarjem utrditi svojo politično moč v našem gospodarstvu. Druge hranilnice so dajale velika posojila že do vratu zadolženim zadružnikom in niso mislile niti za en dan naprej. Še danes, ko je doživelo njihovo nespametno početje polom, vpijejo isti ljudje: Kmet nima kredita! Vrnite kmetu kredit!

Kriva vera je to, ker kmetovanje ni trgovanje, temveč najbolj dvomljiv posel, ki v desetletnem povprečju ne dá niti treh odstotkov dobička. Kje bo jemal kmet denar za obresti, pa naj znašajo tudi le osem odstotkov. Kredit, ki se daje na vrednost posestva, ne pa na njegovo donosnost, je zločinsko početje. Takšen kredit, ki žene posestva na boben, je smrt naše dežele. Zato je treba pošteno iztrebiti posojilnice in hranilnice, ki ne poznajo temeljev kmečkega narodnega gospodarstva. Takšni zavodi so še slabši od nekdanjih vaških oderuhov, ki so hodili k izpovedi in k maši in še ni bilo ne duha ne sluha o liberalcih na deželi. Vaški oderuh ni dajal nepremišljenih ali celo političnih posojil, temveč je gledal, da je posodil le toliko, da je mogel varno izterjati dolg in obresti.

Kam pa z denarjem? Ali naj nehamo štediti? Nikakor ne, temveč je treba take napake, mogoče tudi zlorabe, za bodočnost na vsak način preprečiti! Od malih hranilcev nabrani denar ne sme nikdar iz dežele in tudi nikdar ne v banke! Denar malih hranilcev, zlasti kmetov, mora ostati doma, ker imamo doma priložnosti dovolj, da ga naložimo varno in solidno, čeprav po skromnih obrestih.

Desna plat tehtnice

Kakor smo že poročali, je bil v nedeljo 22. t. m. v Ribnici velik shod JNS, na katerem so govorili gg. minister n. r. Ivan Pucelj, senator Miljutin Dragović in narodni poslanci Albin Koman, Ivan Urek in Milan Mravlje. Shoda se je udeležilo nad 1200 ljudi, ki so pozorno sledili izvajanjem govornikov. Govorniki so se bavili z vsemi perečimi vprašanji, dotaknili pa so se tudi raznih klevet, podtikanj in laži, ki jih širijo proti JNS in njenim predstavnikom nasprotniki. Ker so mnoge teh ugotovitev zelo poučne ne samo za

kočevski srez, temveč za vso banovino, objavljamo nekaj najznačilnejših:

Zaplotni obrekovalci.

Kakor drugod, so tudi v kočevskem srezu na delu zaplotni obrekovalci in klevetniki, ki širijo vse mogoče laži in mečejo blato na predstavnike JNS, zlasti pa na njene voditelje. Govorijo o korupciji (nepošteno ravnanje z oblastjo in denarjem) in o vsem mogočem in nemogočem, toda vse to le skrivaj, z namigavanjem, prišepetavanjem, z raznimi letaki, skrivnimi pismi itd. Minister g. Pucelj je o njih dejal: Kakor že ponovno, pozivam tudi danes vsakega obrekovalca, naj tu stopi na oder in močito pred vso to tisočglavo množico pove, zakaj se skriva po kotih, zakaj samo skrivaj govori in prišepetava, zakaj ne stopi na plan, da se pred sodiščem pomenimo in si pogledamo iz oči v oči, pa da se pred sodiščem čuje resnica! Bojevnikom in vsem drugim klevetnikom je torej dana najlepša prilika, da razgalijo in pred sodiščem ožigosajo vse koritarje iz vrst JNS. Ali se bodo te prilike poslužili?

Bajka o oškodovanju invalidov za 100 milijonov.

Protikorupcionistični bojevniki, za njimi pa tudi tako zvana narodna stranka, so po svojih shodih trosili klevete, da je bila med drugimi tudi v ministristvu za socialno politiko velika korupcija. Pripovedovali so, da so bili invalidi oškodovani za 100 milijonov. Govorili so tako, da je moral vsakdo misliti, aha, to je pa Pucelj! Čeprav je minister Pucelj to stvar razjasnil že davno v narodni skupščini in pozneje tudi že na raznih shodih, sta smatrala resničeljubni «Domoljub» in pa «Gorenjec» za potrebno, da se sedaj ponatiskujeta te laži. Minister Pucelj je o tem dejal med drugim:

Dne 5. januarja 1932. sem postal minister za socialno politiko in sem vodil ta resor dalje kakor 28 mojih predhodnikov. Sodeloval sem pri najvažnejših ukrepih v tej dobi in jih vodil v času, ko je nastopila najhujša socialna kriza, ko so bila sredstva vedno bolj pitala. Poleg proračunskih sredstev sem izvelkel še 44 milijonov za zaostalo invalidnino, ki se v prejšnjih boljših časih ni izplačala. Kako mislijo o meni in mojem delu pravi invalidi, ne tisti, ki hodijo po bojevnikiških shodih, je pač najboljši dokaz za to, da me je Invalidsko združenje kraljevine Jugoslavije izvolilo za svojega častnega člana! Res je, da so se tudi pri invalidskih podporah vršile neke nepravilnosti, toda ne v mojem ministristvu, temveč pri beograjski finančni direkciji, kjer nima Pucelj nič komandirati. Seveda pa ni govora o stotinah milijonov, a tudi ta stvar je bila, čim se je zanj izvedelo, takoj urejena. Dotični uradniki so zaprti, njihovo premoženje zaplenjeno, tako da ne bodo trpeli ne država ne invalidi kakšne škode.

Kako so bojevniki «odžagali» Pucelja in Kramerja.

Ko je bila izvršena poslednja izpremembra vlade, so se bojevnikiški gromovniki hvalili po svojih shodih, češ, dva strupena zoba smo že izruvali, Pucelja in Kramerja smo mi odžagali. Verjeli so jim seveda, to debelo laž le oni politični otročaji, ki ne vedo, da ministre postavlja in razrešuje le Nj. Vel. kralj. Minister g. Pucelj je o tej stvari povedal to-le:

Ko sem 28. marca nesel Nj. Vel. kralju v podpis zakon o zatiranju spolnih bolezni, ki ga skušajo nespametni in zlobni ljudje smešiti, za kar pa sem dobil od najvišje duhovščine katoliške cerkve zahvalo in priznanje, sem izjavil Nj. Vel. kralju: «Veličanstvo, nekoliko me tare bolezen, na drugi strani pa se mi zdi pametno, da za nekaj časa odložim ministriški položaj in vas prosim, da me razrešite.» Nj. Vel. kralj me je vprašal: «Zakaj? Saj ni nobenega vzroka, nobenega povišja za to?» Odvrnil sem: «Veličanstvo, smatram za dobro in potrebno, da odstopim kot minister, da laže grem med narod, med svoje volilce in se posvetim podrobnemu delu. Želim se

posvetiti organizaciji stranke, a ne samo to, nego moje prepričanje je, da nisem samo jaz pozvan za ministra za socialno politiko, nego da je treba tudi drugim omogočiti, da pokažejo svoje sposobnosti, da se ne bo reklo, češ, samo za ministriški stolček se drži, za drugo pa se nič ne briga.» Odstopil sem tudi zato, ker sem prepričan, da je potrebno, da pridejo k resnemu sodelovanju za narod in državo tudi tisti, ki danes stoje ob strani. To je resnica o bojevnikiškem «čajanju» ministrov in nič drugega! Vse drugo je laž in kleveta.

Kdo so nasprotniki JNS.

Minister g. Pucelj se je v svojem govoru bavil tudi s tako zvalno opozicijo in dejal med drugim:

Kdo so ti, ki stoje proti JNS, ki rovarijo proti njej, ki jo kritizirajo, ki blatijo in g. d. vse, kar je v zvezi z JNS. To je tista opozicija, ki jo poznamo že od zdavnaj. Naj se nihče ne vara, da so to morda bojevniki ali da je to morda tako zvana jugoslovenska narodna stranka. Ne, opozicija je naša bivša SIS. Opozicija, to so tisti, ki vas 8. novembra 1931. niso pustili na volitve. Opozicija so tisti, ki so se 6. januarja vrtnili v diktatorsko vladbo, sedaj pa se igrajo opozicionale. Bojevniki in narodna stranka so samo dediči, ki bi radi kaj podedovali po umirajoči SIS. To so samo lovec za dediščino. Pri tem pa jim je na potu JNS, zato bi jo radi zrušili in zanesli razkol v naše vrste. Zato love slabiše v svoje mreže. Vse skupaj je samo zgrešena spekulacija.

Pravi in lažni Jugosloveni.

Razni gromovniki, ki hodijo po shodih bojevnikov in narodne stranke, se bijejo na prsi in naglašajo, da so za kralja, za 6. januar, za narodno in državno edinstvo, za veliko in močno Jugoslavijo. Če je tako, bi človek mislil, da bodo z obema rokama zagrabili za delo in pomagali graditi temelje lepše in srečnejše bodočnosti. Toda oni kaj hitro najdejo izgovor; češ, bi že, toda s tem nočemo iti, z onim nočemo sodelovati in kar je še takega več. V resnici pa jim ni ne za državo ne za narod, temveč jim gre zgolj za to, da bi prišli do oblasti. Že v sv. pismu je zapisano:

«Ne vsak, ki kliče: gospod, gospod, pojde v nebeško kraljestvo, marveč tisti, ki izpolnjujejo volje mojega očeta, ki je v nebesih. To velja tudi za tolmache 6. januarja. Ni vsak, ki kliče: «Živio kralj! Jaz sem za narodno in državno edinstvo!» pravi Jugosloven. Kajti, kdor je za kralja, za 6. januar, za narodno in državno edinstvo, za veliko in močno Jugoslavijo, ta mora pustiti tudi prejšnje stranke ter mirno sedeti k skupni mizi in sodelovati s tistimi, ki jih je kralj dolečil. Kdor drugače tolmachi 6. januar, je ali političen bedak, ali pa laže. Kdor ima kaj drugega v srcu, je hinavec in nepošten. Ko so nas poklicali v Beograd, nismo rekli, s tem nočemo delati, marveč smo storili vse, kar se je od nas zahtevalo, če je bilo treba za kralja, narod in domovino. Pripravljeni smo sodelovati tudi z opozicijo, toda ne s tisto, ki se dela opozicijo, marveč z ono pravo opozicijo, ki jo vodijo gg. Aca Stanojevič, Ljuba Davidović, Mehmed Spaho itd. Tudi ti gospodje so napravili nekaj sporazum in prišli v Beograd ter rekli: «Mi smo tudi za državo, priznavamo obstoječe stanje, priznavamo 6. januar itd. A dajte nam volilno vladno oblast.» Pa niso dobili ne vlade, ne oblasti, ker ni dovolj reči, jaz sem za kralja, za narodno in državno edinstvo, marveč je treba to pokazati tudi z dejanji. Če so premagali ono glavno, kar jih je ločilo od naše jugoslovenske nacionalne politike, če so se izjavili za narodno in državno edinstvo, čemu potem hoditi okrog hrbita v žep. Zakaj ne krenejo po krajši poti in se ne pridružujejo veliki fronti JNS, ki rada sprejme vse pametne in trezne elemente. Tudi oni imajo v svoji sredi mnogo pametnih ljudi in gospodarskih naprav, ki komaj čakajo, da sedejo z nami za eno mizo. Če sem jaz zadržek, da tega

ne store, se rad umaknem, je izjavil minister g. Pucelj. Toda oni pravijo, kdor je pri JNS, s tem nočem. Kdor pa tega noče, zaman kliče: Gospod, gospod... Kdor je za 6. januar, naj sede za skupno mizo, da bomo skupno reševali težka vprašanja, ki nas tarejo vse skupaj.

Zakaj sili Narodna stranka v Slovenijo?

To uganko je rešil na nedeljskem shodu v Ribnici senator g. Miljutin Dragović, ki že 26 let zastopa javlaniški srez v parlamentu. Senator Dragović je brat narodnega poslanca Miloša Dragovića, ki hodi po shodih Narodne stranke po Sloveniji in se predstavlja za novega odrešenika našega kmeta. Senator Dragović je pojasnil, da je prav za prav on odstopil svoj poslanski mandat svojemu bratu, misleč, da bo vestno zastopal interese svojih volilcev, kakor jih je zastopal on sam polnih 26 let. Toda neugnan, kakor vedno, je Miloš Dragović tudi sedaj zašel na stranpota. Senator Dragović je izjavil, da je njegov brat Miloš kakor neprevreto vino, ki se še ni očistilo in je še vedno kalno. Njegovi volilci so zaradi tega nad njim skrajno razočarani in poslanec Miloš Dragović se ne sme v svojem lastnem srezu niti pokazati, kamoli, da bi prišel na kak shod. Zato ima časa dovolj, da hodi delat zgago po Sloveniji in se ponujat za odrešenika kmetov; ko se niti za svoje lastne volilce ne briga. Če pride do novih volitev, Miloš Dragović ne bo več poslanec, ker ga njegovi lastni volilci ne marajo več. Ko je prišel v parlament, mu je stopilo vino v glavo in ko je videl druge stare in preizkušene politike, je mislil, da mora tudi on ustvariti novo stranko po onem starem pregovoru: Videla žaba konja podkovati, pa je tudi ona dvignila nogo.

Krivi odrešeniki.

Znani kmečki borec, narodni poslanec g. Ivan Urek, je spregovoril na shodu v Ribnici res prav tehtne besede. Dejal je med drugim:

Ko že leta in leta motrim prilike med našim kmečkim ljudstvom, sem prišel do prepričanja, da našemu kmečkemu narodu, našemu malemu človeku ni pomoči. In zakaj ne? Zato, ker mi samo tarnamo, a nič ne delamo. Vse čaka, da bo prišel novi Mesija, ki nas bo rešil. Pri tem pa naseda naše kmečko ljudstvo vsakemu demagogu, hujšaku in pustolovcu, ki pride, da ga vleče za nos ter dela razdor med malim človekom. Pa naj se pojavi največji pustolovec, naj govori še take neslanosti in neumnosti, ljudje poslušajo in ploskajo, nihče pa ne vpraša, kaj si ti, ki nas hočeš učiti, napravil za narod. Nihče teh ljudi ne pozna, in ne ve, kaj so do sedaj delali. Ploskajo pa, če vrže kdo kamen na tiste, ki že desetletja stoje v javnem življenju in ki jih pozna že vsak otrok. In to bo šlo tako dalje, dokler ne bo dobil naš kmečki človek dovolj samozavesti in zaupanja v svojega soseda, ki ga pozna in o katerem ve, da je pošten in da se bori za pravice svojih rojakov.

Zadolženega kmeta imajo za norca.

Poslanec Urek se je v svojem govoru dotaknil tudi silne demagogije, ki jo uganjajo razni gromovniki po bojevnikiških taborih in shodih Narodne stranke. Najbolj priljubljen predmet jim je seveda korupcija. Na nekem shodu Narodne stranke v brežiškem srezu je mlad odvetnik iz Ljubljane, ki se je pojavil sedaj kot reševalec kmeta in malega človeka, razlagal zakon o razdolžitvi kmetov. Zakon, ki je rešil na tisoče in tisoče kmetov pred propastjo, je seveda docela za nič, ker ga je izdala JNS. Razlagal je takole: Pred štirimi leti je stala telica 4000 Din, danes pa stane samo 1000 Din. Zato naj bi se vprašanje dolgov rešilo tudi tako, da bi plačal kmet namesto 4000 Din samo 1000 Din. Na drugi strani pa pravi dotični ljubljanski odvetnik, da se mora denar, ki je vložen v posojilnicah in bankah vlagateljem takoj vrniti. To se na prvi hip prav lepo sliši, toda ljubljanski odvetnik ni povedal, kako naj se ta čudež napravi. Če bi naj oni, ki so dobili posojilo, sedaj manj vrnili, kakor so v resnici dobili, kje naj potem posojilnice vzamejo denar,

da ga vrnejo onim, ki so ga vložili. Kljub tej neumnosti pa se poslušalci govorniku navdušeno ploskali. Pa kakor vsaka laž, ima tudi taka politična laž kratke noge in kdor le sam malo premisli, bo uvidel, kako imajo ti samozvani odrešeniki našega kmeta za norca.

Korupcija in davki.

Korupcija je na vsakem shodu Narodne stranke in bojenikov glavni šlager. Praviijo, da danes ni več človeka v javni službi, ki bi imel le še en sam pošten las na glavi. Tako je že prej omenjeni ljubljanski odvetnik na shodu Narodne stranke pripovedoval, da je točno izračunal, da bi ne bilo treba deset let plačati nobenega davka, če bi prišel nazaj v državo ves tisti denar, ki so ga žene ministrov in drugih odličnikov odnesle iz države. Človek, ki nič ne čita in nima pojma o državnem gospodarstvu, mora naposled verjeti takim trditvam, zlasti, če jih izreče odvetnik, ki mora vedeti, kaj govori in mora biti o takih stvarih poučen. Nihče se seveda ne vpraša, ali je to sploh mogoče. Vsega denarja v naši državi je pet milijard, več ga ni. Proračun za eno samo leto pa znaša deset milijard. Če bi torej ves denar, kar ga je sploh izdanega v Jugoslaviji, dali za davke, bi bila s tem plačana komaj polovica davkov za eno leto. V obtoku pa ni denarja niti pet milijard. Iz tega se torej jasno vidi, kako bedastih laži se poslužujejo in za kako neumnega imajo našega kmečkega človeka, da si upajo s takimi demagoškimi lažmi priti na shode. Ljudje, ki na tak način varajo našega kmeta, dokazujejo s tem jasno, da našega kmeta nimajo za resnega.

Politični pregled

Avstrija

je doživela spet burne dni. Prejšnjo sredo so vdrl v vojaške obleke napravljeni narodni socialisti v dunajsko radijsko postajo in naznanili svetu, da je Dollfuss podal ostavko in je sestavil vladno rimski poslanek Rintelen. Istočasno je vdrl drug oddelek narodnih socialistov v vladno palačo, kjer so bili na seji kancler Dollfuss in minister Fey ter podtajnik v zunanjem ministrstvu Karvinsky. Vodja upornikov je oddal dva strela na Dollfussa, da se je zgrudil, ostala dva pa so proglasili uporniki za jetnika. Sprva osuple vladne čete so prišle oblegati vladno palačo in se pogajati z upor-

niki. Ti so zahtevali prosto pot do nemške meje, kar jim je bilo dovoljeno. Ker pa je medtem kancler Dollfuss umrl zaradi izkrvavitve, so kljub dani besedi upornike, nad 100 po številu, aretirali. Tudi po zveznih deželah je prišlo do večjih in manjših uporov, zlasti na srednjem Štajerskem in Koroškem. Razen nekaj malih oddelkov ob naši meji so uporniki zbežali k nam in so jih

oblastva internirala v Varaždinu, Požegi in Bjelovaru. Gre v večini za mlade kmečke fante. Italija je zbrala na avstrijski meji za vsak primer močne čete.

Ves svet je kar s prstom pokazal na Nemčijo, češ, da je ona kriva dogodkov v Avstriji. Govorilo se je celo, da bodo velesile podvzele korake v Berlinu, kar pa se do sedaj ni zgodilo. Nemčija

Ivan Albrecht:

GOLŠKI SVETNIK

I.

Ko sem prišel po mnogih letih domov, sem bog ve kolikokrat slišal praviti o njem, kako je nesrečen. Ob nedeljah popoldne so po večernicah možje, ki so se pomenkovali v tej ali oni krčmi, govorili o letini in o vremenu, o davkih in boleznih, o uimah in požarih, nazadnje pa prav gotovo tudi o gospodu Boštjanu, ki pase duše v hribovskih Golcih. Vso faro osrečuje s svojo dobrotljivostjo in ljudomilostjo, le sam je nesrečen, najsi tudi živi kakor svetnik.

«Zakaj je nesrečen», sem bil radoveden med možaki, ki pa so samo skomigavali z rameni in se pomembno spogledavali.

Ko sem v ponedeljek stopil malo za kosci in užival opojno radost poletnega jutra, sem zaslišal grabljice, ki so za moškimi razmešavale redi:

«Šestdeset? Beži no, beži, Francka, še štiri-deset jih nima, pravijo.»

«Pa je ves siv in kakor prsten.»

«Je zato, ker je tako nesrečen.»

«Nad koga ste se pa tako zarana spravile, dekleta?» se pomešam mednje.

Črno lasa Francka malo zardi, ko prizna:

«Golškega gospoda imamo v mislih.»

«Premišlujete pa precej na glas», jih hočem zaplesti v razgovor,

«Saj ne hodijo gospod pod mernikom,» se brani čvrsta plavalaska, «kaj bi zakrivala!»

Vse potrdijo z zadovoljnim smehom, da so istih misli. Ko hočem izvedeti več, je sleherna beseda zaman. Dekleta se hihitajo in skrivnostno stikajo glave. Zdi se mi naposled, da tudi same ne vedo nič pravega. Morda jih draži samo zagonečnost, ki obdaja župnika Boštjana, pa prav zbog tega govore toliko o njem.

Moja radovednost kljub temu ne miruje. Zlasti me draži, ko ne morem niti izvedeti, odkod je ta gospod, niti ne, kako se piše.

«Stopite k njim, saj ni tako daleč v Golce», mi naposled Francka pokaže pravo pot.

Smešno, kako je včasih človek neroden. Pojdi, pogledaj in povprašaj, pa izveš, kar želiš.

«Dobro se imejte, dekleta», se tedaj odločim in krenem domov, odtam pa še tisto dopoldne naravnost v Golce. Cesta se vije med travniki in njivami po kotanjski dolini, šine zdaj navkreber in zdrsne potem spet navzdol ter zavije potlej v smrekov gozd. Tam se loči od nje kolovoz, kamenita in razrita bližnjica v Golce. Stopničasto se vrste klanci in pot se zapleta zdaj na desno, zdaj na levo, cel niz ovinkov, ki v gozdu skoro zmedejo človeku smer. Dasi me po zguljenem kamenju in razsušenih kolesnicah zanaša kakor omotičnega, se vendar ne naveličam. Bom le videl, kdo je ta nesrečni gospod Boštjan!

Gozd se polagoma razredči in se nazadnje umakne položno razpeti goličavi. Med brinjem in češminjem je raztreseno leskovje in sladke

les, tu, tam gaber ali breza, poredko celo grčava bukev, vendar nikjer tako ob poti, da bi bilo kaj sence. Kušarji in gašarice švigajo po kamenju, po nekod se solnči živi svitek — gad, včasih pa zažvižga celo modras, da splašeno sfrfota iz grmovja kos ali brinovka in z otožnim klicem opozarja ptičji rod na nevarnega gosta.

Slednjič se prikobaca pot na valovito planoto, s travniki in njivami posejano, polno solnce in tiste tajne lepote, ki jo nudi tišina nedotaknjene samote. Kakor gnezda so med sadnim drevjem skrite hiše, po položnih holmcih so razpredena pota in stezice, a na kepastem brdu se solnči farna cerkev, ki ji druguje prostorno župnišče in okrog nje srpasto zavito pokopališče. To so Golci.

Precej čez poldne je in solnce se že niža, vendar še močno pripeka, ko nekam nervozen stopim v župnišče.

«Na vrtu so gospod», mi nejevoljno pove starikava kuharica. Trenutek za tem obstanem pod košato jablano pred visokoraslim, malo mrkim človekom, ki me prvi trenutek nezaupno premotri, a nato sunkoma stopi proti meni in mi proži obe roki nasproti. Pri tem se njegov pogled čudno zapiči vame, me za trenutek čisto pahne iz ravovesja in moram samo nehoti premišljevati, kje sem že srečal te iskajoče oči.

«Si ali nisi?» se mi oglasi nasproti in asketsko izsušen obraz se za trenutek pomladi. Izpod gub in sivkasto porumenele polti se nenadno prebudi znano lice.

ZOBNI KAMEN

je lahko nevaren-



svari lupa

Če se zobni kamen o pravem času ne zapazi in ne odpravi, se utegne zgoditi, da razrahlja zobe in da zobje nazadnje celo izpadejo. To pa prepreči Sargov Kalodont. Zakaj Sargov Kalodont je edina krema pri nas, ki ima v sebi znanstveno priznani sulforicinov oleat po dr. Bräunlichu, ki odpravi nevaren zobni kamen in ki prepreči, da se ne naredi drug. Kdor porabi vsak dan nekaj minut za nego zob s Kalodontom — ima vse svoje dni zdrave zobe!



SARG ov

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

je celo odpoklicala svojega poslanika na Dunaju, ker je posredoval za upornike, in imenovala za njegovega naslednika Papena, ki bi naj napravil znosnejše ozračje med nemškima sestrama.

Zdi se, da je bil upor dobro zasnovan, pač pa se je predčasno začel. Vodja upora je bil, kakor vse kaže, Rintelen, ki se je mudil tiste dni na Dunaju. Po aretaciji je poizkusil samomor, pa bo menda ozdravel.

Bolgarija.

Zunanji minister Batalov je obvestil vse inozemske poslanike, da so se 24. m. m. vpostavili normalni diplomatski odnosi med sovjetsko Rusijo. Obe državi se obvezujeta, da se ne bosta vmešavali v notranje politične razmere. Urejajo se tudi redni trgovinski stiki. — Vlada je zaplenila premoženje razpuščenih strank in ga dala državi na razpolago.

Zakon o kmečkih dolgovih in demagoštvo

Skoraj v vseh evropskih državah je ureditev kmečkih dolgov eno najbolj perečih vprašanj, s katerim si belijo glave najboljši finančniki, gospodarstveniki in politiki. Po raznih državah je bilo izdanih nekaj takih zakonov, vendar še v nobeni državi to vprašanje ni zadovoljivo rešeno.

Kdor pozna naše podeželje, vé, da so pri nas cele vasi, kjer ne najdete niti desetdinarskega novca, kjer se mora davček z rubežajo izterjevati takim kmetom, ki imajo denar naložen v hranilnicah, kjer do sedaj najtrdnjejše kmetije ne morejo izpolniti niti najnujnejših obvez. Jasno je, da je v takih razmerah vprašanje ureditve kmečkih dolgov v zvezi z malimi obrtniki in trgovci, eno najbolj perečih zadev.

Lansko leto smo sklenili sedaj veljavni zakon o kmečkih dolgovih v zavesti, da smo vsaj za eno leto rešili 100.000 kmečkih družin, proti katerim so bile že naperjene tožbe in rubežaj, najhujše nesreče — prodaje njihovih domov. Izkazalo pa se je, da je sedanji način 12letnega odplačevanja dolgov v današnjih gospodarskih razmerah popolnoma nemogoč. Zato se mora pred potekom sedanjega časnega zakona vprašanje kmečkih dolgov rešiti sedanjemu položaju primerno. Zato poklicani neutrudljivo delajo ves čas in pripravljajo primerne ukrepe. Stvar pa ni samo za prizadete dolžnike in upnike življenjsko važna, temveč zadeva v živo vso javnost. Saj je to eno najresnejših in največjih vprašanj, za katerih ureditev je treba mnogo trdne volje, razumevanja, spoznanja, pridnosti in sposobnosti, da jih bo mogoče urediti zadovoljivo. Vsako demagoštvo, zavijanje dejstev, zloraba v hujškaške namene in

igračkanje s tem nad vse važnim vprašanjem more škodovati onim, ki bi jim naj koristila.

Ureditev kmečkih dolgov, s čimer so se pečali dosedaj še brez pravega uspeha prvi strokovnjaki sveta, pa se zdi nekaterim našim nedeljskim politikarjem in demagogom tako enostavna in lahka, da prave rešitve kar iz rokava stresajo, čeprav se razumejo na te stvari toliko kakor zajec na boben.

Da so v tem vprašanju najboljši strokovnjaki naši Bojevski vseznali, kdo bi jim zameril to njihovo domišljavost. To so pač strokovnjaki brez koristi in brez škode. Pa pride Jugoslovanska narodna stranka in rešuje na shodu med slovenskimi kmeti star advokat v družbi z mlajšim tovarišem to zapleteno vprašanje takole: »Zahtevamo, da se takoj vse potrebno ukrene, da bo oni, ki je naložil denar v hranilnice in drugod, takoj dobil ves svoj denar izplačan. Oni, ki si je pred leti izposodil 4000 Din, pa bo vrnil samo 1000 Din.« To ni le norčevanje iz kmečkega naroda, ki naj posluša take neumnosti, temveč tudi grd zločin nad stvarjo samo.

Parlamentarni odbor za izdelavo zakona o zaščiti kmeta je imel v zadnjih dveh letih najmanj 50 dolgih in mučnih sej. Kot član tega odbora za dravsko banovino nisem zamudil niti ene minute v teh hudih in mnogokrat zelo razburljivih prekanjih in pretresavanjih. Smelo lahko javno povem, kar lahko potrdijo vsi tisti, ki so bili navzoči, da sem v Beogradu ves čas nepopustljivo vodil borbo za kmečke koristi, zlasti še za koristi slovenskega kmeta, ki je v tem vprašanju zavzel svojo povsem posebno vlogo. Kolikokrat se je bilo treba z dobro podprtimi dokazi spustiti

v borbo s tistimi, ki so hoteli uveljaviti nasprotno trditva. To je bila borba, kakršne še ni doživel noben odbor za izdelavo nadpoldrug sio zakonov v zadnjih dveh letih. Tudi Jugoslovanska narodna stranka ima v tem odboru svojega člana. Kot najbolj sposobnega za reševanje zamotanih kmečkih vprašanj je namreč poslala v odbor beogradskega zdravnika dr. Kešeljevića, ki se je v celem dvakrat pojavil na naših sejah. Enkrat je zdržal poldruge ure, drugič pa še manj. In sedaj prihaja ta gospoda, ki nima niti pojma o kmetu, o kmečkih težavah in potrebah, tista gospoda, ki se je tedaj, ko se je zakon izdeloval, pokazala za popolnoma nesposobno, brezbržno in neodpustljivo nemarno, k nam v Slovenijo na shode in učil kmete v njihovih lastnih zadevah ter meče blato na one, ki niso nikoli zamudili nobene prilike, da pomagajo rešiti to zamotano vprašanje čimbolj zadovoljivo in pravično. Ta gospoda, ki se v svojih volilnih srezih ne sme prikazati pred lastne volilce, kaj šele prirejati shode, ima slovenskega kmeta za dovolj neumnega, da mu more natvesti vsako budalost in ga prevariti za zaupanje. Če bi moral naš kmet čakati, da bi ga reševala ta gospoda, potem bi čakal na svoje odrešenje tako dolgo ko judovski narod na svojega Mesijo.

Dobro se zavedajo vsi nasprotniki našega kmeta in malega človeka učinkovitosti starega rimskega gesla: Razcepi in vladaj! Razbiti je treba kmeta v sto front, pa brezskrbno vihtiš bič nad to razcepljeno, nesložno, med seboj bijočo in zmerjajočo se rajo. To je namen vseh na novo se pojavljajočih kmetjskih odrešenikov, ki strajajo zadnje čase med slovenskimi kmeti.

Naše kmetjsko ljudstvo pa tem razbijačem ne sme nasesti, temveč naj jih vpraša: »Kdo in kaj si in s tim moreš dokazati, da si pošten človek in naš prijatelj.« Če bi narod slepo in gluho sledil tem hujškačem, bi drvel v lastno pogubo.

Dvanajsta ura bije našemu malemu človeku, zato se mora otepsti tujih vplivov. Samo vera in zaupanje v samega sebe in svojo lastno moč ga moreta rešiti v teh resnih in hudih časih. Nobena čarovnija, temveč samopomoč, strnitev v veliko, močno in nepremagljivo fronto, samo sloga, skupna in edina borba brez osebnih nasprotstev in sporov more obrniti nase pozornost vseh, ki morejo izvojevati trpečemu ljudstvu možnost življenja. Kdor pa noče sam, mu tudi Bog ne more pomagati.

Ivan Urek, narodni poslanec.

«Hojnik!» se vzdrami v meni.

Oni se nasmehne.

«No, vidiš! Boštjan Hojnik, seveda. Misliš sem, da me ne boš spoznal, ko si me tako čudno gledal. Prav veselji me, da si prišel. V vseh dolgih dvajsetih letih si prvi sošolec, ki me je obiskal.»

Tedaj me nenadoma premaga smeh. Kakor mislim, kamor se ozrem, kar hočem reči, vse se mi zdi naenkrat silno smešno. Boštjan Hojnik, ta veseli, razigrani fant, ki je vedno gledal v življenje s solučno-otroškim pogledom, to naj bo mrki samotar, ki o njem spleta ljudska govorica trnjeven venec gorja?

Morda so se smejale samo moje oči ali pa je celo smeh ostal popolnoma skrit: Boštjan Hojnik je ostal čisto resen.

«Stopiva malo tja le v lopo, da se nekoliko ohladiš», je stopil pred menoj po vrtu in grede naročil kuharici Lojzi, naj prinese brinjevca in še kaj. Pri čajnici dišečega krepčila so iz kramljajanja rasli potem zmerom novi študentovski spomini. Prišli so na vrsto profesorji in nekdanji tovariši, gospodinje in dekleta, ples in gledališče, malo politike in neštevilno citatov.

«Je le res lep tisti mladi čas», si je Boštjan pogladil razredčene in že močno osivele lase. Ko sva govorila o razstanku po maturi, sem se živo domislil otroško-raspasjenega veselja tiste naše zadnje skupne noči, ko smo že hoteli biti resni in izkušeni možje, pa smo vendar le bili še tako srečna, zelena mladina!

Boštjanu se je naenkrat osušila beseda. Pogledal me je s plahim, nemirnim pogledom, potem pa — kakor da je nekaj ugasnilo v njegovih očeh. Obraz je bil star in rumenkast, asketsko miren in trd.

«Ti bo gotovo že hladno», je poskrbel zame, toda v glasu ni bilo topline.

«Čisto prijetno je,» sem ga miril, «in lepo imaš tukaj. Si že dolgo tu?»

«Ljudje v hribih so dobri», je preslišal moje vprašanje in mi ponudil:

«Če hočeš, greva noter. Gotovo si truden. Do večerje lahko malo ležeš, jaz pa ta čas opraviš brevir.»

Čutil sem, da sem nevede zadel nekam, kjer boli, vendar nisem slutil, s čim sem ga ranił.

«Skoraj bi se še malo razgledal po vasi», sem se hotel izmuzniti, a Boštjan je skomignil z rameni:

«Za to bo že jutri dovolj časa. Saj mi menda ne pobegeš tako naglo.»

Na rami sem začutil njegovo suhljato roko. Bila je mrzla in drhteča.

«Kakor veš, me je streslo, on pa:

«Saj sem vedel, da te bo zazebló, a jaz bi rad, da se čutiš čisto domačega pri meni.»

Zvenelo je že kakor prošnja, zato sem storil, kakor sem čutil, da želi.

Ko sem v preprosto opremljeni sobi legel na starinski divan, sem se počutil nalik v pravljici: Deček je zašel v gozd in je v daljini samoti našel na uročeno hišo. Kakšni čari so jo uročili?

Na komodi je komaj slišno tiktakala majhna budilka in me uspavala.

II.

Ko sem se predramil, je bil odsev večerne zarje razlit po sobi.

«Ali si se odpočil?» je tiho vstopil Boštjan, ko sem se zganil.

«Lepa hvala za ljubeznico pozornost,» sem hitel pokoncu, «izvrstno sem se okrepil.»

«Ješ rad na prostem?»

«Kakor izvoliš. Samo ne trudi se preveč z menoj!»

Malomarno je zamahnil z roko:

«Jaz ljubim somrak in večerni mir. Po sobah je zdaj bolj zatohlo.»

«Kakor da si bral mojo željo,» sem se naklonil in odšel z njim.

V lopi je bilo že pogrnjeno in pripravljeno. Kakor skrivenčena senca je odlezla Lojza, ki je bila prinesla vina na mizo.

Iz dalje je odmevalo ukanje koscev in petje grabljic. Po hlevih je mukala živina, ki so jo prignali s pašo. Murni so pridno strigli večerno pesem. Nekje je rega prosila dežja. Včasí je zavrel veter. Listje se je zganilo in zašepetalo, vmes je tu in tam zamolklo padel v travo droben sad. Sem s pokopališča je zadišalo po tujah. Na smrt spominjajoči vonj se je mešal in boril z opojnim vonjem belih in rdečih vrtnic, ki so cvetele na gredi za lopo.

Potrebe in zahteve kočevskega sreza

Na shodu JNS V Ribnici je bila sprejeta naslednja resolucija:

- 1.) Kraljevska vlada se opozarja na nujno potrebo gradnje železnice Kočevje—Brod, ki je že uzakonjena in je življenjska važnost ne samo za kočevski srez, temveč za vso dravsko banovino.
- 2.) Spredno z železnico naj se preuredi državna cesta iz Ljubljane na Sušak v cesto, ki bo služila predvsem inozemskemu avtomobilskemu prometu, ki gre zdaj po večini preko Italije.
- 3.) Brezpogojna izvedba agrarne reforme na veleposestvu Karla Auersperga, in sicer naj se razlasti vsa površina nad 1000 ha, kakor to izrečne določa zakon. Protestiramo proti vsakemu vmešavanju inozemstva ter pozivamo vlado, da napravi temu početju odločen konec.
- 4.) V Ribnici naj se ustanovi lesna strokovna šola kot sestavni del meščanske šole.
- 5.) Takse za izdaje potnih listov in krošnjarskih dovoljenj za naše krošnjare naj se znižajo, ker ogražajo obstoj rešetarstva v ribniški dolini.
- 6.) Oblastva naj priskočijo na pomoč srezu z velikimi podporami za gradnjo javnih cest, da se omili brezposelnost, katera je od dne do dne večja.
- 7.) Vlada naj posveča lesni trgovini vso pozornost, upošteva zahteve dravske banovine glede znižanja železniških tarif in sklene ugodno trgovinsko pogodbo z Italijo. Tudi naj preuredi klirinški promet z Italijo v tem smislu, da bo omogočeno lesni trgovini še nadaljnje obratovanje.
- 8.) Učencem, ki so absolvirali meščansko šolo z odličnim ali prav dobrim uspehom, naj se dovoli prestop na učiteljske pod pogoji, ki so določeni za prestop absolventom nižje srednje šole. Nadarjenim učencem meščanske šole naj se dovoli prestop v višji razred srednje šole na podlagi posebnega izpita iz onih predmetov, ki se na meščanskih šolah ne poučujejo.
- 9.) Glede na splošno gospodarsko stanje naj se omili sedanja davčna praksa, ki je dosegla skrajno mejo.
- 10.) Občini Draga in Trava, ki tvorita gospodarsko celoto z občino Loški potok, naj se izločita iz savske banovine in priključita dravski banovini.

Ono pere tako prizanesljivo,
ker je blago



DOPISI

BREGANA. Sokolsko društvo v Bregani je priredilo prejšnjo nedeljo svoj letni javni nastop, kjer so sodelovala tudi sokolska društva iz Samobora Dobove in Podsuseda. Po lepem spredu je imel pozdravni govor starosta br. Pero Rajčević, ki je prve pozdrave poslal Njegovemu Veličanstvu kralju Aleksandru I., prestolonasledniku Petru kot starosti Sokola Kraljevine Jugoslavije in vsemu kraljevskemu domu, nato pa je po gromkem «Žive!» godba zaigrala državno himno. Pod vodstvom načelnika br. Zdenka Dolinarja se je razvila nato javna telovadba z desetimi točkami. Zelo veličasten je bil nastop sokolskih čet v narodnih nošah. Po končani telovadbi je govoril na telovadišču župski odposlanec br. Debeljak, ki je v svojem govoru naglašal važnost sokolskih prireditev, kajti pri tej priliki vidijo sokolsko delo tudi tisti, ki še niso v sokolskih vrstah. Posebno je poudarjal važnost sokolstva na deželi in potrebo osnivanja sokolskih

čet. Vsi kmetje, pa naj bodo Slovenci, Hrvati ali Srbi, ki danes tvorijo enotni slovenski narod, bi morali biti v Sokolu. Cilj Sokolstva je čist; sokolstvo odgaja človeka v nacionalnem in socialnem duhu in stoji kot narodna vojska vedno na braniku naše lepe domovine in za našega kralja.

KOVIN. Nedavno se je oglašil v listu pisec iz Jagodine, danes pa prihajamo tudi mi iz Kovina. Tukaj nas je precej Slovencev, ki smo v službi v državni bojnišnici. Vseh vrst poklicev smo. Kakor v Jagodini, se je obetala tudi pri nas slaba letina zaradi suše. Sedaj nas je vendar obiskal po treh mesecih dež, ki je bil dobrodošel, da se je vsaj malo popravila pšenica. Koruza obeta sedaj prav dobro. Sadja je obilno, posebno sliv, marelic in breskev. Tudi vina bo dovolj, ker je veliko grozdja. — 15. julija smo proslavili desetletnico obstoja bojnišnice. — Tu govora, da se je ob vesoljnem potopu, ko je prenehal dež in je voda upadla, ustavila Noetova barka v Beli Cerkvi. 25 kilometrov od Kovina. Potem so jo vzdali za spomin v cerkev, kjer je videti še danes.

LAŠKO. (Dve nesreči.) Pred dnevi je pazila 23letna služkinja Barbara Pavličeva iz

Med jedjo njsva govorila. Boštjan tudi ni skoro nič jedel, pri pa že celo no, samo meni je točil in stregel.

«Nase si pozabil», sem se branil prevelike gostoljubnosti.

«Zvečer nimam navade jesti,» je kakor mimogrede pripomnil, «nisem nič kaj zdrav!»

«V tem ozračju? Meni se zdi, da se tukaj kar spreha zdravje.»

«Prav vesel sem, ko te vidim zadovoljnega. Seve, zame je drugače.»

«Zdaj,» sem zadovoljno pomislil, «zdajle izvem», toda Boštjan je obmolnil.

Skozi vejeve se je razlila mesečina. Tu in tam je tiho švignil mimo lope netopir, a z visokega drevesa se je oglašal čuk.

Na vasi je zategnil pes in drugi in tretji za njim. Kakor klic trpečih, ki se ne morejo umiriti, je odmevalo v jasno noč.

V zvoniku je zarožljalo kolesje cerkevne ure. Pokušaje se je nato pod udarci oglašil zvon in odmeril čas: devet.

Lolja je pospravila, prinesla spet vina in brez besede odšla. Samo pesek je hreščal pod njenimi počasnimi koraki.

V svitu tleče cigarete sem včasi za trenutek jasno videl Boštjanov obraz. Oči je imel skoraj čisto zaprte, zgornja ustnica pa je bila nekoliko vzbočena, kakor bi bil hotel pravkar nekaj reči.

«Kaj mu tako zaklepa besedo?» se je bolj in bolj nestrpno oglašala v meni. Hotel sem pomagati:

«Očarljivo lepo je noč!»

«Govoriš ko na plesu študent», se je zganil Boštjan. Potem sva spet molčala. Mislim sem in mislil, toda možgani so bili kakor izsušeni. Nič primernega se ni moglo oglašiti v njih. Čez dolgo je šele on sam preseknil molk:

«Kako si neki izvedel zame?»

«Doma sem bil, v Rebenicah, pa je pogovor nanesel na Golce in se mi je po opisu zdelo, da utegneš biti tukajšnji župnik ti.»

«Po opisu?» se je iznenadil Boštjan, «čudno.»

«Zakaj?»

«Sem mislil, da sem se izpremenil odtlej...»

Kakor da išče stika, se mi je zdajci zazdela tipajoča njegova beseda.

«Gotovo,» sem bil previden, «življenje oblikuje človeka, vsakega po svoje, nekaj osnovnega pa le ostane.»

«Misliš?» se je oglašil njegov dvom.

«Ali ne? Kakšna lastnost, poteza ali morda samo kretnja; tako sem mislil. Saj me razumeš?»

«Seveda... Bedni smo na svetu,» je zadržitel Boštjanov glas, a jaz hitro za njim:

«Zakon narave je tak, ukaz božji, če hočeš, a nekaj lepega je le v vsem našem tavanju. V dobah, kakor je naša, že celo. Pomisli: radio, letala in vsa ta čudna moderne tehnike...»

«Ki pa ne osvetle ni enega samega kotička naše duše, me je presekala Boštjan.

«Seve, ugank ostane še polno okrog nas, sem hotel biti prijazen, on pa spet:

«In mi sami — največja —»

Govoril je bolj ni bolj zamolklo in čisto tiho. Samo nalik iz globine sem čul njegov glas:

«Zvezdam merimo pota, sebi — kdo ga zna?»

Z vzdihom je obmolnil. Ko sem spoznal, da čakam zaman, sem zastavil še enkrat:

«Najlepše bi bilo, če bi bil človek vedno otrok.»

«Stopiva gor,» se je umaknil Boštjan. «Pozno je že in moč ne čaka.»

Spodaj v veži je brlela petrolejka. Z njo nama je posvetil Boštjan po škripajočih stopnicah. Zgoraj v veži, ki je imela dvoje oken: eno na vas, drugo na pokopališče, je cvetela vrsta belih oleandrov. Na desni je izmed raznolikega zelenja modro veliko razpelo, na levi steni pa je črno-rdeč napis «Pax huic domui» (mir tej hiši) obkrožal nagačenega petelina.

«Se baviš tudi z lovom?» sem pokazal tjakaj.

«Po dvoriščih lovimo pri nas takšno zverjato, se je razvedril Boštjan in dvignil luč. Res, bil je čisto navaden domač kokot.

«Kaj ti je bil pa ta tako pri srcu?» sem se zavzel v resničnem začudenju.

V Boštjanovih očeh se je stekleno zasvetilo: «Ta?»

In se je zasmeljal z votlim, razvlečenim smehom. Kakor krik je odmevalo od sten. Postavil je luč na okroglo mizico in se z obema rokama oprl name. Prejšnji mir ga je zapustil. Čisto od blizu sem zdaj videl svetili dvoje grozničavo splašenih oči in glas je bil vročeno suh, ko je dahnil:

(Dalje prihodnjič.)

Št. Lenarta nad Laškimi na cesti pod Št. Lenartom na dve kravi, vpreženi v voz. Ko je privozil po cesti avtomobil nekega gostilničarja iz Laškega, sta se kravi splašili, podrli Pavličovo na tla in jo občutno poškodovali. — Pri Sv. Krištofu nad Laškimi se je ponesrečila 21letna sedlarjeva žena Marija Dornikova. Pri mlačvi jo je zgrabila mlaticilnica in ji hudo poškodovala levico. Ponesrečenki se zdravi v celjski bolnišnici.

MURSKA SOBOTA. (Napredek za ljudsko zdravje.) Kar je bila še pred leti pobožna želja vseh tukajšnjih prebivalcev, postaja zdaj resnica. Da dobimo v dogledni dobi prepotrebno kopališče, je gotovo. Zadevo je vzel v roke župan gosp. Hartner, ki je z že izdelanim finančnim in delovnim načrtom stopil pred občinski odbor, in ta je vse njegove načrte soglasno odobril in določil stalen znesek v proračun. Razumljivo je, da v današnjih gospodarskih razmerah ne moremo in ne smemo zahtevati, da prevzame izvršitev načrtov občinski odbor sam, zato je bilo popolnoma pravilno, da se je g. župan obrnil do vsega prebivalstva in v to svrhu sklical anketo. Da je njegov načrt vzbudil največje zanimanje, je dokaz, da so se ankete udeležili vsi predstavniki oblastev, društev in korporacij z g. poslancem Benkom in sreskim načelnikom g. Lipovškom na čelu. Vsi govorniki so se enodušno izjavili za kopališče, saj je taka naprava za naš kraj res nujno potrebna iz dveh vidikov: oddaljenost Mure, neprimerna in nezdrava voda v Lendavi ter neznosna vročina, ki ji je mesto izpostavljeno v poletnih mesecih, leže sredi razžarjene ravnine. Izvoljen je bil poseben odbor, ki bo vodil vsa nadaljnja dela. Medčani so v teku nekaj dni zbrali kot brezobrestno posojilo in kot podporo že nad 70.000 Din, k temu pa še niso prispevali denarni zavodi, društva in korporacije, ki bodo prav gotovo znatno podprli zadevo. Delo se bo najbrž začelo že letos. — Lepo pridobitev beleži tudi naša bolnišnica. Dobila je kirurški oddelek. Za šefa oddelka je imenovan dosedanj primarij gosp. dr. Vladimir Brezovnik. Spričo velikega števila bolnikov je bila ločitev v kirurški in splošni oddelek prepotrebna. Naša obmejna bolnišnica pa je potrebna še čim večje izpopolnitve glede na bolnišnico v Radgoni, kamor so še do nedavna zahajali tudi naši bolniki. Velika sposobnost naših zdravnikov je to zajezila, izpopolnitev bolnišnice pa bo dosegla še več.

RIMSKE TOPLICE. Špet je pokazal naš Sokol svojo vztrajnost in voljo v nedeljo 22. julija, ko je priredil na novem sportnem kopališču meddruštvene plavalne tekme, ki so v celoti zelo dobro uspele. Krasen dan je privabil v našo zdraviliško dolino še prav posebno mnogo tujcev, med njimi tudi avtomobiliste, ki so imeli to nedeljo izlet v Laško k zaščitniku avtomobilistov sv. Krištofu. Nastopu sta poleg mnogoštevilnega občinstva prisostvovala tudi gosp. dr. Jablanovič, ban primorske banovine, in g. dr. Riko Fux, tajnik SSKJ, ki sta na oddihu v Rimskih toplicah. Gospod ban primorske banovine je ob priliki nastopa poklonil društvu tudi znaten dar. Tako smo pokazali sicer skromen, toda z bratsko pomočjo sosednih društev in vseh, ki so na katerikoli način pripomogli k nastopu, lep uspeh, o katerem sta se zelo pohvalno izrazila tudi omenjena odlična gosta.

ROGAŠKA SLATINA. Tekma žanjic, ki se je nedavno vršila, je pokazala, kako znajo naša dekleta sukati srpe. Prvo nagrado si je prižela Mica Sekirnikova, pa tudi ostale žanjice so bile nagrajene. Tekmi je prisostvoval narodni poslanec g. Spindler, ter pokazal, da se posebno briga za svoj šmarski srez. Ker pa ima vsako društvo sovražnike, tako je tudi pri nas z našim društvom Kmečkih fantov in deklet, ki ima na največjo žalost več sovražnikov kakor pa prijateljev. — Dotok gostov na zdravljenje v Rogoško Slatino je vsak dan večji, pa kaj bi tudi ne bil, saj pri nas se najdejo zdravila za mnogo bolezni. Imamo pa tudi vedno dosti zabave. Tako so pri nas v preteklem tednu gostovali zagrebški gledališki igralci, ki so nas kar očarali s svojimi vlogami. Tudi nastop ljubljanske Glasbene Matice, ki je v nedeljo priredila koncert v zdraviliški dvorani, je bil obilo priznanja.

SEMIČ. (Zopet požar.) Komaj so naši siromožni ljudje pozabili na veliki požar, ki je pred dvema mesecema v Stranski vasi pri Semiču uničil posestniku Kukarju pod z orodjem in krmo, že je v nedeljo 22. t. m. malo pred polnočjo začelo goreti pri posestniku Novaku v Praprotnu. Ogenj mu je uničil pot in shrambo za žito, tri vozove, slamoreznico in razno drugo gospodarsko orodje ter veliko sena in pšenice. Žrtev požara bi postali kmalu tudi trije Novakovi sinovi, ki so spali na podu in se v zadnjem trenutku skoraj popolnoma goli rešili. Kljub poznemu času, ko so ljudje že spali, je gasilno društvo iz Krupe takoj prihitelo na kraj nesreče

in pripeljalo s seboj svojo motorno brizgalno, a kmalu za njimi so prihiteli na pomoč tudi vrli gasilci iz Semiča, Gradca in Krvavškega vrha, tako da so prav kmalu pričele delovati štiri motorne brizgalne. Svoje delo so gasilci predvsem omejili na reševanje sosednjih poslopij. Pogorelec Novak ima škode blizu 80.000 Din, a zavarovalnine ne bo prejel nobene, ker jo je odpovedal baš pred mesecem dni. Težavno je našemu kmetu že za davke, a kaj šele za premije in druge izdatke, ki jih srednje naše kmetije danes sploh ne zmorejo več. Novakova nesreča je tem večja, če pomislimo, da mu je hiša prvič pogorela že leta 1924. in je še do danes ni popolnoma dogradil, ker mu pač manjkajo potrebna sredstva. Požar je najbrž povzročil nepreviden kadilec, ki je vrgel proč ogorek cigarete. Bilo bi potrebno zlasti našo mladino povsod opozarjati na hude nesreče, ki jih povzroči taka malomarnost. Novak je potreben nujne pomoči in mu bodo morali drugi priskočiti na pomoč, ker se sicer ne bo mogel izkupati iz bede, v katero ni zašel po svoji lastni krivdi.

VERZEJ. Prejšnjo nedeljo je priredilo tukajšnje sokolsko društvo javni telovadni nastop. Ves program, obsegajoč osem točk, je bil vestno izveden. Društvo je izvedlo svoj nastop samo s svojimi telovadci, le pri članskih prostih vajah so sodelovala sosedna društva. Posebno je ugajal nastop naraščaja s prostimi vajami. Vsega sta nastopila 102 telovadca. Za zaključek telovadbe je nastopila skupina vseh telovadcev domačega društva, razvila državni zastavi, dvignila med njiju veliko sliko prvega staroste S.K.J., Nj. Visočanstva prestolonaslednika, nato pa je godba zaigrala državno himno. Občinstvo je nagradilo telovadce z živahnim odobravanjem. Vso telovadbo je spremljala sokolska godba iz Male Nedelje.

UZENICA. Kakor smo poročali, sta nevihta in toča nedavno napravili celi vrsti posestnikov strahovito škodo in je tudi cesta na več mestih poškodovana. Sedaj smo pa izvedeli, da je poslanec g. inž. Franjo Pahernik v tej zadevi interveniral pri g. banu, ki mu je obljubil za oškodovanje in za odpuščene tvorniške delavce železarne na Muti skupaj en vagon koruze, ki naj se pravično razdeli na obe strani, razen tega pa tudi 5000 dinarjev podpore v denarju za one, ki bodo popravljali razdrto cesto. Najlepše se zahvaljujemo g. banu in g. poslancu za obljubljeno pomoč,

Milka Adamičeva:

POLKOVNIKOV GROB

Organist Pernek je bil obenem štacunar v vasi Suhem polju. Imel je v zalogi vse potrebne špecerijske in manufakturne izdelke. Ni je bilo skoro reči, katere ne bi dobil Suhopolčan v njegovi trgovini, in to za majhen denar. Vaščani so ga imeli zelo v čislju in ga zlasti cenili zaradi njegovega lepega igranja pri nedeljskih mašah v suhopoljski cerkvi.

Pernek je bil samouk in svoje vrste umetnik. Zavedal se je tega in četudi je bil sicer skromen možak, mu je neznansko laskalo, če mu je kdo omenil njegovo glasbeno nadarjenost. Z vso pridnostjo je vadal svoje pevsko društvo. Zbor brhkih deklet in mladih fantov mu je zvesto stal ob strani. Pernek je vadal in učil, da je večkrat izjavil, da bo pešala zaradi tega njegova trgovina.

«Posla čez glavo!» se je tu in tam pritoževal, pa mu je vendar dobro delo, če ga je kdo pohvalil: «Pernek, enakega organista nima devet far naokoli!»

Njegova trgovina pa ni zaradi tega prav nič pešala. Zavistno je gledala starega poštenjaka le ena oseba v vasi. To je bil krčmar Gablovec. Ze davno je hotel k svoji gostilni priklopiti tudi trgovino, pa mu zaradi Perneka niso šli načrti v klasje. Ljudje so drli kakor naročeni le k organistu in Gablovec je slutil, da se možaku nabira denar. Vendar je nosil ponosno svojo glavo, ki

je pred Pernekom ni odkril v pozdrav. Edinega sina Andreja je Gablovec šolal na gospodarski šoli v mestu. Ponosen je bil na to, s čimer se ni mogel ponašati vsak vaščan. Ljubil je sina kakor punčico svojega očesa. Redko mu je odrekel kako željo. Le enkrat mu je v popolni zakrknjenosti obstalo srce, ko je sin izrazil svojo prošnjo. To je bilo po njegovih končanih šolah, ko mu je mladenič izjavil, da ljubi Pernekovo Sabino. Edino njo da hoče za ženo. Starec se je bil takrat tako raztogotil, da bi bil sina najrajši udaril. Toda premagal se je in njegova pest je zrohnela po hrastovi mizi, spremljana s srdito kletvijo. Več dni nato ni pogledal sina, ki je z vidno muko pričakoval očetove odločitve. Nazadnje pa je le izpregovoril in mlademu Andreju se je odvalil kamen od srca. Od presenečenja mu skoro ni šla beseda zahvale iz ust. Gablovec pa je z nekoliko temnim, a vendar dobrotnim glasom poudarjal: «Izgovorim si samo eno! Naredi naj gospodinjsko šolo v mestu, da ti bo vsaj nekoliko enaka in vredna naše hiše!»

Gablovec Andrej se je na tihem prav za prav čudil, da se je oče tako hitro odločil. Vedel je za očetovo mržnjo do Perneka. To z gospodinjsko šolo se mu je zdelo brezpomembna očetova sitnost. Golo zavlačenje poroke. Toda mislil je, če ne drugega, s tem bom očetu lahko ustregel. Poznal je Sabino in vedel, da bo rada privolila v to majhno preizkušnjo. Neko notranje strmenje je občutil nad naglim uspehom, ker se je bil bal dolge vojne z očetovo trmoglavostjo.

S starim Pernekom še doslej ni bil govoril naravnost, zato je sklenil, da ga obišče čimprej in sproži odločilno besedo. Uspeha si je bil gotov. Saj so Gablovčevi nekaj veljali v vasi in bi si Sabina med vaškimi fanti težko izbrala boljšega moža. Njegovo šolanje na gospodarski šoli pa ga je dvigalo v očeh vaščanov naravnost med učeno gospodo in Andrej je bil enako kakor stari Gablovec ponosen na to.

* * *

Bilo je pred dvema letoma na župnikovem vrtu, ko je Andrej prvič ugledal Pernekovo Sabino, odkar je bila dorasla v dekle.

Andrej je bil na gospodarski šoli. Oče mu je brzojavno sporočil žalostno vest o smrti njegove matere. Ni bila sicer prava Andrejeva mati, ali Andrej ji je bil izročen z letom dni svojega življenja in rajnica, druga Gablovčeva žena, ki je prinesla premoženje k hiši, ga je ljubila z ljubeznijo prave matere. Andrej pa ji je vračal čustva, kakor bi mu bila ona podarila življenje. Svojih otrok ni imela, zato je tembolj navezala srce na otroka svojega moža.

Andrej si je na očetov poziv izprosil teden dni dopusta in takoj odhitel domov. Toda mater so bili medtem že položili k počitku na farno pokopališče za cerkvijo. Andrej je jokal, ko je stal ob grobu, svežem kupu zemlje sredi pokopališča. Tu spodaj je počivalo zlato srce, ki ga je toliko ljubilo... Ni mogel razumeti nesrečnega naključja, ki je pretrgalo dobri ženi nit življenja.

želeč, da bi prišla čim prej, kajti kdor hitro da, dvakrat da, in sedaj je sila res velika.

ZETALE. (Smrtna kosa.) 20. julija je po dolgi bolezni umrla Marija Potočnikova v starosti 59 let. Pokopali so jo ob veliki udeležbi. Vse je silno ganilo, ko je položil sin France, graničar, na materin grob rožo z groba njenega sina, ki je žrtvoval svoje življenje za domovino. Dobri ženi in materi naj sveti večna luč!

Pristopajte k Vodnikovi družbi!

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

ŽIVINA. Na mariborskem živinskem sejmu 24. julija so bile za kilogram žive teže naslednje cene: debelim volom 3 do 3.75 Din, poldebelim volom 2.50, plemenskim volom 3 do 3.25, klavnim kravam, debelim 2.50 do 3.50, plemenskim kravam 2 do 2.25, kravam za klobase 1.50 do 2, molznim kravam 2.50 do 3, teletom 4 do 4.50 Din. — Na ptujskem svinjskem sejmu 25. julija so se prodajali mladi prasci: 6 do 7 tednov stari po 50 do 100 Din rilec, debele svinje po 6 do 7 Din za kilogram žive teže.

VINO. Še vedno nikake bistvene izpremembe v vinski trgovini. Povsod vlada nekako mrtvilo. Mali vinogradniki, ki še niso prodali svojega lanskega pridelka, silijo z vnovčanjem, dočim držijo blago boljši posestniki. Zlasti v krajih, kjer je toča potočila, so vinogradniki nepopustljivi z ozirom na bližajočo se kvantitativno še slabšo letino od lanske. Sicer pa trta pri dovoljni mokroti in primerni gorkoti lepo kaže in bo letos grozdje bolj zgodaj dozorelo. Nastavek je le redkokje prav dovoljen in so razne uime ter škodljivci pridelke tudi precej škričili. Zaradi ranjše zoritve, posebno zgodnejših sort, se bo letos prodaja grozdja razmahnila in pospešila, s čimer se bo vinski pridelok še bolj skrčil, kar pa ne bo nič škodovalo zboljšanju vinskih cen v jeseni. Sicer vlada še velika negotovost, kako se utegne razviti vinski trg v jeseni.

SENO IN SLAMA. Na mariborskem trgu so prodajali seno po 28 do 30 Din, otavo po 30 Din in slamo po 30 Din metrski stot.

Pomladno deževje je bilo odtalilo sneg v brdih. Gablovčeva, ki se je vračala pod večer iz Zavrha, kamor je bila odšla po opravkih, je tik pod Šmonovim mlinom hotela prekoračiti edino brv, ki je spajala bližnjico s cesto. Narasla voda pa je bila brv malo prej izpodjedla in odnesla. Preden se je žena zavedla, je zabredla v globoko vodo in brez krika izginila pod njo. Mimoidoči kmet je slišal močan pljusk vode in v hudi slutnji takoj pohitel na pomoč. Toda bilo je že prepozno in drugo jutro so našli v Zalokah niže Suhaga polja naplavljen truplo, ki so ga zajele in zajezile goste veje nizkega drevja ob vodi. Drugi dan je obiskal Andrej gospoda župnika.

Krasno solnčno vreme, ki je sledilo prejšnjemu neurju, je privabilo gospoda na vrt v senčnico, kjer je v miru čital svoj v usnje vezani brevir. Zrak je bil čist kakor izmit in prvi popki rožnatih breskovih cvetov so odpirali svoje čaše toplim solničnim žarkom.

Andreja je bil župnik vesel. Že od nekdanj je imel bistrega fanta rad. Odkar pa je ta pohajal gospodarsko šolo v mestu, se je tem rajši pobavil z njim. Razume se, da se je hotel Andrej župniku, ki je bil izvrsten kmetovalec, nekoliko pohvaliti s svojim znanjem. Gospod župnik ga je rad poslušal. Tuintam mu je malo ugovarjal in z veseljem opazil, da je tako le še bolj izpodbudil mladega moža. Tudi oni dan je navezal z Andrejem pogovor o gospodarstvu. Andrej je hitro poprijel in župnik je bil vesel, da ga je spravil od žalostnih misli zaradi nesrečne mačehine smrti.

Sejmi

6. avgusta: Ptuj, Ribnica, Novo mesto, Spodnja Polskava, Martjanci;
7. avgusta: Draškovec;
8. avgusta: Studenec (krški srez);
9. avgusta: Radeče, Ljutomer, Žužemberk, Turnišče;
10. avgusta: Podčetrtek, Sv. Lovrenc na Dravskem polju, Kamna gorica, Rovte, Gornja Radgona, Ig, Trava, Dob, Brežice, Slovenj Gradec.

Vrednost denarja

Na borzah smo dobili v devizah (k tečajem se prišteje premija 28.50 %):

- 1 holandski goldinar za 23 do 23.08 Din;
- 1 nemško marko za 13.11 do 13.22 Din;
- 1 dolar za 33.70 do 34 Din;
- 100 francoskih frankov za 224 do 225 Din;
- 100 češkoslovaških kron za 141 do 142 Din;
- 100 italijanskih lir za 291 do 293 Din.

Vojna škoda se je trgovala pa 316 do 318 Din, investicijsko posojilo pa po 70 do 72 Din. Avstrijski šilingi so bili po 8.50 Din.

Kratke vesti

— **Nauk iz številke našega uvoza.** Letos smo uvozili v prvem polletju le 287 vagonov kave (lani 326, predlanskim 376) v vrednosti 30.4 milij. dinarjev (40.3, 41.5). Tudi uvoz riža (luščenega in neluščene) je padel na 857 vagonov (1187, 1053) v vrednosti 18.8 milij. dinarjev (24.3, 27.3). Pač pa se je v znatni meri povečal uvoz oranž, limon in drugega južnega sadja od lanskim 20.0 na 41.0 milij. dinarjev. Zanimivo je, da se je letos navzlic naglo rastoči proizvodnji naših tekstilnih tvornic povečal uvoz tekstilnega blaga, ki je prejšnja leta stalno nazadoval. Uvoz bombažnih tkanin se je dvignil od 94.6 na 107.0 milij. dinarjev, uvoz volnenih tkanin od 51.0 na 73.5 in uvoz svilenih tkanin od 19.6 na 30.9 milij. dinarjev. Skupaj se je uvoz bombažnih, volnenih in svilenih tkanin v primeri z lanskim prvim polletjem povečal za 46 milij. dinarjev, od 165 na 211 milij. dinarjev (odnosno od 1913 na 2308 ton). Te številke so poučne, ker nam povedo, da ni nekaj v redu pri nas. Dočim si eni morajo pritrgovati celo ceneni riž, trošijo drugi denar za nepotrebne oranže, naši sadjarji pa iščejo po vsem svetu odjemalcev. Isto se vidi tudi pri oblekah: eni so

Baš sta bila v najživahnejšem razgovoru o gojenju in negovanju vinske trte, ko je narahlo potrkalo ob vratih senčnice in vstopilo dekle z očmi kakor potočnice, obrobjenimi z gostim resjem temnih trepalnic. Radovedno je pogledala Andreja v črni obleki, da bi bila skoro pozabila, po kaj je prišla.

«No, kaj bo dobrega, mala?» jo je ljubeznivo spomnil župnik. Zardela je ko mak in šele zdaj pozdravila: «Hvaljen Jezus! Oče so v cerkvi in prosijo, če bi prišli gor.»

«Kdo, jaz ali tale gospod tu?» ji je pomagal župnik.

«Ne, vi!» se je zasmejala in skoro užaljena nad tem, da jo je mogoče tako napak razumeti, dostavila: «Oče menijo, da so se orgle pokvarile, in vas prosijo...» Župnik je bil že odhitel... Sabina je ostala sama z Andrejem. Za trenutek je obstala kakor zmedena. Sama ni vedela, kaj jo je tako zmedlo. Saj ga je vendar poznala že od prej in tudi kdaj govorila z njim. Ali zdaj se ji je zdel tako ves drugačen, odkar je prišel iz mesta. Tako nekam gosposki je bil in boljši od nje. Hotela se je kar obrniti in oditi, ko jo je Andrej ogovoril s svojim svežim moškim glasom:

«Saj to si ti, Sabina! Ne bil bi te skoro spoznal. Kako si zrasla, odkar te nisem videl!»

«Saj mora vsak človek rasti!» se je nasmehnila.

«Pa lepa si postala», ji je nehote podvoril. Dvignil se je in jo spremil do ogla Pernekove hiše.



ASPIRIN tablete imajo z ene strani vtisnjen „Bayer-jev križ“ a z druge strani ime „Aspirin 0.5“.

ASPIRIN

Mala tableta z velikim učinkom.

V. z. „Jugofa“ k. d., Zagreb.
Oglas je reg. pod S. Br. 12.314 od 25. VI. 1934.

raztrgani, drugi pa ne vedo, kaj bi nategnili nase. Nekaterim gre še dobro, kljub vsej stiski.

— **Povečanje žitnega pridelka.** V članku pod tem naslovom v zadnji številki je po pomoti izpadla v drugem stolpcu po 15. vrsti ena vrsta in se naj glasi stavek: Z riževnikom potegnemo po dobro prebranani njivi po 20 cm narazen vrste, v katere posejemo po 10 cm vsaksebi po tri zrne najlepšega žita, ki smo ga po klasih izbrali že na njivi.

— **Sadna trgovina.** Čujejo se vesti, da se na merava ustanoviti posebna zveza sadnih trgovcev v Sloveniji, kateri bo Priv. izvozna družba v Beogradu izročila proti gotovi odškodnini kontingent za Nemčijo. V zvezi bi bila zastopana tudi Kmetijska družba kot predstavitelj pridelovalcev.

— **Sadna trgovina v ptujskem okraju** se je že pričela. Po deželi je vse polno trgovcev s sadjem, pa tudi veliko prekupčevalcev, ki ponujajo kmetu prav nizke denarje, akoravno ima sadje baš letos izredno visoko ceno. Ponujajo pa 1.25 do 1.50 Din za kilogram jabolk. Ker kmet ni poučen o cenah, seveda naseda prekupčevalcem. Zelo potrebno bi bilo, da Sadjarsko društvo v Mariboru začne objavljati cene sadju, da se bo vedel kmet ravnan.

Večkrat sta se še videla v onem tednu in tudi kaj malega govorila. Pogovor je bil sicer nevreden kakor pri večini mladih ljudi. Govorila sta pač, kar jima je sproti prihajalo na misel.

Sabina se je zdela Andreju prav dražestna, ko je s toliko vnemo odgovarjala na njegova vprašanja o vremenu, suši in sličnem. Enkrat se je moral celo začuditi njenemu preroškemu duhu. Vedela je natančno, kdaj bo deževalo in kdaj bo sijalo sonce. Tega se je bila naučila od očeta. Treba ji je bilo pogledati samo na bližnji hrib Osojnik in že je samozavestno ugotovila, kakšno bo jutri vreme. Andreja so taki pogovori od srca zabavali. Začutil pa je obenem, kako mu postaja deklica ljuba, pa tudi Sabine oči so mu govorile prejasno, da je zadel v njenem srcu ob posebno struno, ki mu je vselej zazvenela skozi njen topli glasek. Večkrat je prišel tiste dni v Pernekovo trgovino in kupil kaj malega. Če je bil postrežen od Sabine same, mu je to srečanje izpolnilo ves dan s prijetnim spominom na njen sladki obrazek.

Nazadnje mu je potekel dopust in Andrej se je moral vrniti v mesto. Zadnji večer se je poslovil od Sabine, ki ji je trepetala roka, ko mu jo je nudila v slovo. Andrej se ni mogel več premagati. «Rad te imam, Sabina!» je sunkoma planilo iz njega. Objel jo je in obsul s poljubi. Sabina je zaplakala, ko jo je naposled izpustil iz rok, da se je Andrej prestrašil.

«Sabina, zakaj jokaš? Rad te imam! Moja ženka postaneš, dekle ti zlato. Se v jeseni bom govoril z očetom.» (Dalje prihodnjič.)

DOMAČE NOVOSTI

* **Manifestacijsko zborovanje JNS v Brežicah.** Šreski odbor jugoslovenske nacionalne stranke v Brežicah bo priredil v nedeljo 12. avgusta t. l. od desetih dopoldne v Brežicah javen manifestacijski zbor, na katerem bodo govorili naslednji odposlanci stranke: minister Juraj Demetrovič, minister n. r. dr. Albert Kramer, minister n. r. Ivan Pucelj, narodni poslanci Milorad Marković, Juraj Cenčič, katoliški župnik iz Zlatara, Branko Avranović, pravoslavni prota Stjepan Šiftar in domači narodni poslanec Ivan Urek. Zbor bo ob vsakem vremenu.

* **Smrt matere predsednika vlade g. Uzunovića.** V Nišu je umrla v častitljivi starosti 90 let gospa Mariola Uzunovićeva, mati predsednika vlade. Bila je najstarejša in od vseh spoštovana niška meščanka. Preživela je hude čase in velike preobrate. Njen mož Tasko je bil pod turško vlado znan kot eden najvnetejših srbskih rodoljbov. Zaradi nekega upora so ga Turki zaprli in obsodili na smrt. Srečno je ušel iz ječe in zbežal v Srbijo. Z drugimi ustaši je Tasko po preteku nekaj mesecev na skrivaj prišel po svojo ženo. V temni noči so srečno prebredli Moravo. Mariola je na begu ves čas nosila svojega sinčka Nikolo. Ko je postal Niš spet arabski, so Uzunovići obnovili svoj dom in Mariola je bila do vojn srečna v krogu svojih šestih sinov in dveh hčerk. Potem je morala prestatí strašno okupacijo, ob koncu vojne pa ji je umrl mož in samo dva sina sta ji ostala. Blago starko bo Niš ohranil v častnem spominu.

* **Mati junaka Malgaja umrla.** Pretekli petek je umrla v Št. Juriju ob južni železnici v 81. letu starosti ga. Neža Malgajeva, mati junaka Franja Malgaja. Pokojnici bodi ohranjen časten spomin!

* **Novi goriški nadškof.** Papež je imenoval za naslednika pokojnega dr. Sedeja na škofijski stolici v Gorici dosedanjega papeškega nuncija za Turčijo in Grčijo v Carigradu Karla Margottija. Novi goriški nadškof je po rodu iz Alfonzina v južni Italiji ter je star 43 let.

* **Smrt vzornega duhovnika.** Po dolgem trpljenju je te dni umrl v ljubljanski bolnišnici gospod Martin Jurhar, župnik iz Brežic. Rajni gospod župnik je bil izredno plemenita duša, zelo pobožen in izobražen duhovnik. Rodil se je v Mariji Reki nad Št. Pavlom pri Preboldu. Povsod, kjer je služboval, si je pridobil zaupanje in naklonjenost svojih župljanov. Zivo bodo žalovali za svojim dušnim pastirjem zlasti Brežičani, kjer je služboval zadnjih deset let.

* **Promet novega para potniških vlakov Novo mesto—Metlika.** Pričenši s 1. avgustom bo vozil na progi Novo mesto—Metlika ob ponedeljkih, sredo in sobotah potniški vlak z odhodom iz Novega mesta ob 9. uri 43 minut zvečer in prihodom v Metliko ob 9. uri 59 minut zvečer. Ta vlak je podaljšanje potniškega vlaka, ki odhaja iz Ljubljane gl. kol. ob 7. uri zvečer. V nasprotni smeri Metlika—Novo mesto bo vozil iste dneve potniški vlak z odhodom iz Metlike ob 11. uri 5 minut zvečer in prihodom v Novo mesto ob 12. uri 20 minut jutraj.

* **Potrdila za plačevanje šolnine.** Državni upokojenci kakor tudi aktivni državni uslužbeni, ki potrebujejo potrdila o višini neposrednih davkov pri vpisu svojih otrok v šole zaradi pravilne odmere šolnine, naj vložijo svoje prošnje za izdajo predmetnih potrdil čimprej pri pristojnih uradih, da jim jih bodo mogli izdati pravočasno. V zadnjih dneh pred začetkom šolskega leta pride običajno toliko vlog, da se delo ne more izvršiti v roku.

* **Nekaj praznih mest je še na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu** za novo šolsko leto, ki se prične 15. septembra, zato se podaljšuje rok za vlaganje prošenj do 15. avgusta. Vsi učenci stanujejo v zavodu, kjer imajo yso oskrbo. Sprejmejo se pridni, dovolj nadarjeni

sinovi kmečkih staršev, ki bodo ostali po končanem šolanju na kmetiji. Lastnoročno pisane prošnje, kolkovane s 5 Din, je poslati ravnateljstvu banovinske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu. Prošnji je priložiti: krstni list, domovnico, zadnje šolsko izpričevalo, izpričevalo o navedenosti pri onih prosilcih, ki ne stopijo v zavod neposredno iz kake druge šole, izjavo staršev odnosno varuha (kolek 2 Din), s katero se zavežejo plačati stroške šolanja, obvezna izjava staršev ali varuha (kolek 2 Din), ki želijo banovinsko ali kako drugo štipendijo iz javnih sredstev, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domačem posestvu, v nasprotnem primeru pa da povrnejo zavodu sprejeto podporo iz javnih sredstev. Navesti je tudi točen naslov in zadnjo pošto. Starost najmanj 16 let in z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Pri vstopu v šolo napravijo učenci kratek sprejemni izpit iz slovenščine in računstva. Oskrbnina znaša do preklica od 250 do 300 Din mesečno, po premoženjskih razmerah prosilca, in se plačuje mesečno naprej. Prosilci za banovinsko znižano mesto morajo priložiti davčno ali občinsko potrdilo o velikosti posestva in izkazilo o višini letnih davkov z navedbo družinskih in gospodarskih razmer. Obenem pa naj zaprosijo za podporo še sreski kmetijski odbor. Izkazilo o višini prispevka kmetijskega odbora je priložiti prošnji.

Opozorilo naročnikom!

Mnogo naročnikov je, ki imajo doma shranjene naše položnice, ker jih niso porabili in plačali na nje dolžne naročnine za tekoče leto. Vsi ti naj se zavedajo, da je sedaj, ko je minilo pol leta, skrajni čas, da plačajo one male zneske, ki jih še dolgujejo. Neplačanje naročnine bi značilo izkoriščanje lista in take sramote si noben naročnik ne bo sam naprtil. Zato naj vsak opravi svojo dolžnost in poravnava naročnino, kolikor jo je še na dolgu. Kdor je položnico zgubil ali se mu je pokvarila, naj piše na upravo lista po drugo.

Uprava «Domovine».

* **Mlekarska šola je med najskromnejšimi strokovno-prosvetnimi ustanovami v naši banovni.** Nikoli ne obeša svojega delovanja na veliki zvon, čeprav bi to lahko storila, saj daje domovini kot edini zavod te vrste v naši državi izučene mlekarje, ki se že prav s pridom uveljavljajo marsikod v našem združenem in gospodarskem življenju. Šola vzorno vodi od vsega početka ravnatelj inž. prof. Srečo Šabec. Letos je dovršilo šolo deset kandidatov, in sicer šest s prav dobrim uspehom, trije z dobrim, eden pa je ostal neocenjen. Prva mesta so si delili Vlaho Bevsan iz Civače pri Dubrovniku, Mirko Rikman iz Ljake in Ivan Grebene iz Velikih Lašč. Letos je zaključila šola svoje osmo šolsko leto, ko se je splošno raznesla vest, da je na vidiku preselitev šole iz Škofje Loke v notranjost države. K sreči pa se te vesti niso izkazale za resnične in je tako gotovo, da šola zaenkrat še ostane pri nas.

* **Zaposlite rudarske mladine!** Akcijski odbor za pomoč gladujočim rudarjem nas je zaprosil za objavo naslednjega poziva slovenski javnosti: Iskreno sočutje, ki ga je naša javnost pokazala rudarjem za časa njihove gladovne stavke, je našemu rudarskemu delavstvu dalo upravičeno upanje, da bodo v svoji veliki stiski deležni tudi skromne dejanske podpore pri onih slojih, ki z razumevanjem spremljajo njihovo veliko borbo. Ta borba še dolgo ni končana, slovenskim rudarso brez dvoma namenjena še ure težjih preizkušenj, kakor so jih prebili doslej. V takšnih razmerah je dolžnost nas vseh, da mislimo v prvi vrsti na rešitev rudarske mladine, ki ji je naložen v življenju najtežji križ. Rešitev mladine, ki jo doma čaka samo brezupna negotovost, pa

je samo v tem, da ji kjerkoli pomagamo do dela in kruha. Zato se akcijski odbor vnovič obrača na vse trgovce in obrtnike ter na vse zasebnike, ki potrebujejo vajenca (vajenka) v svojih obratih ali delavca (delavko) v svoji hiši, s prošnjo, da ga vzamejo iz trpečih, pa vzorno poštenih rudarskih rodbin in na ta način vsaj malo pripomorejo do olajšanja bede v revirjih. V vseh primerih posreduje Akcijski odbor za pomoč gladujočim rudarjem, Ljubljana, Wolfova ulica 1.

* **Opozorilo lastnikom volčjakov.** Na SLD prihajajo pritožbe članov, da so se v zadnjem času zelo razmnožili volčjaki, ki prosto tekajo po loviščih in uničujejo divjačino, zlasti mlade srnee. Volčjaki namreč love tiho brez lajanja. Ti psi tudi napadajo pse jazbečarje-brake. S tem delajo lovskim zakupnikom veliko škodo in uničujejo v prvi vrsti srnjad, ki je kras naših gozdov in ki jo lovci povsod ščitijo. Lastnike volčjakov opozarjamo, da je po lovskih predpisih lovcem dovoljeno, da pse, ki love v revirjih divjačino, ustrelje, ako jih v lovišču zasadijo pri lovu.

* **Tekmovanje harmonikarjev se bo vršilo dne 8. septembra na velesojmu kakor druga leta.** Tekmovanja se lahko ureleži vsak harmonikar iz Jugoslavije; vendar pa morejo tekmovalci harmonikarji, ki se preživljajo izključno z godbo, dalje izdelovalci in trgovci harmonik in njih nastavljalci samo v posebni skupini in ne prejmejo nikakih nagrad, marveč samo diplome. Vsi drugi tekmovalci pa lahko tekmujejo v ostalih skupinah. Vsak tekmovalec se mora pisмено prijaviti velesojmskemu uradu do 20. avgusta. V izjemnih primerih se more prijaviti še kasneje do dneva tekmovanja, vendar pa odloči potem o pripustitvi k tekmovanju ocenjevalna komisija. V prijavi mora tekmovalec navesti svoje ime, svoj priimek, poklic, točen naslov in v kateri skupini želi tekmovali.

* **Gasilska slavnost v Gornji Radgoni.** 5. avgusta bo v Gornji Radgoni prva narodna gasilska slavnost v večjem obsegu, odkar je stopil v veljavo novi gasilski zakon. Obmejni gasilski zlet se bo vršil s sodelovanjem gasilске zajednice dravske banovine ter je namenjen predvsem za gasilске čete iz Štajerske in Prekmurja. Povabljenih je nad 500 gasilskih čet, prijavljenih pa je že sedaj nad dva tisoč gasilcev. Pokroviteljstvo je prevzel g. ban dr. Drago Marušič, ki se te slavnosti udeleži osebno. Novi gasilski avtomobil bo slovesno blagoslovil prevzvišeni g. dr. Ivan Tomažič, knezoškof lavantinski. Gasilstvo bodo predstavljali na slavnostih najvišji gasilski predstavniki. Banska uprava je dala prireditvenemu odboru na razpolago vse potrebne prostore na gradu in v grajskem parku, tako da se bo lahko vršila prireditve ob vsakem vremenu. Pripravljali odbor s predsednikom g. Jožetom Hrasteljem na čelu dela z mrzlično pridnostjo vse potrebne priprave, da bo celotna prireditve v ponos slovenskega gasilstva in v ponos vsega poštenega ljudstva bivšega spodnjega Štajerja in Prekmurja. Udeleženci bodo uživali na železnica-ah ugodnost polovične vožnje. Ker so se že sedaj prijavile številne deputacije ter se pričakuje ogromen dotok obiskovalcev, naj se vse večje skupine prijavljajo naravnost na Gasilsko četo v Gornji Radgoni.

* **Vozne olajšave za gasilski zlet v Gornjo Radgono.** Ministrstvo je odobrilo za zlet polovično vožnjo na vseh progah državnih železnic. Ta vozna olajšava velja od 1. do 9. avgusta. Gasilska četa v Gornji Radgoni je razposlala vsem prijavljenim četam in društvom legitimacije. Poleg te legitimacije mora vsak udeleženec kupiti pri odhodni postaji še uradno legitimacijo za pet dinarjev. Opozarjajo se vsi udeleženci, da morajo pri odhodnih postajah kupiti cele vozne listke. Ti bodo veljali nato tudi za povratek proti legitimaciji, ki mora biti potrjena od prireditvenega odbora na zletišču. Te legitimacije se bodo zignale na dan prireditve v prireditveni pisarni v grajskem drevoredu. Nazaj grede se lahko posetniki poslužijo ugodne prilike, da posetijo mariborski teden.

* Tekma koscev. Društvo kmetijskih fantov in deklet pri Sv. Lenartu nad Laškimi bo priredilo 12. t. m. popoldne veliko tekmo koscev.

* Grozne neurje, ki je razsajalo prejšnji ponedeljek okrog poldne, je napravilo tudi v ptujskem okraju veliko škodo. Najhuje so prizadete Haloze, kjer je toča pobila mestoma do 80 odstotkov grozdja in drugega sadja.

* Boj proti muham. Za temeljito zatiranje muh uporabite združeno sledeča sredstva. K belilu primešajte deset odstotkov galuna in okrog osem odstotkov perilnega modrila. Zaradi sledenja primesi bo ves hlev dobil plavkast videz. Muham pa se bo zdel črn in se ga bodo izogibale. Drugo sredstvo, ki naj se pridruži prvemu, je to, da skidate gnoj redno vsak dan iz hleva in ga spravite na gnojnik, kjer ga razgrnite in takoj tudi dobro stlačite in zakrijete. Z rednim dnevnim spravljanjem gnoja na gnojnik in s pravilnim ravnanjem z gnojem na gnojniku, preprečite zalogo muh v hlevu in na gnojniku. Z obema prejšnjima sredstvi združite še tretjega. Zato napravite v hlevu vetrilne naprave, da bo po hlevu krožil stalno dober in svež zrak. Kadar ni živine v hlevu, odprite vsa okna in vrata in napravite preprih. Prepriha muha ne trpi. Hudi sovražniki muh so tudi lastovke. Zato jih skušajte zgrabiti prihodnjo pomlad v hlev, da bodo tamkaj gnezdele. Napravite jim pod stropom v stenskih kotih in na drugih pripravnih mestih podstavke ali police, s čimer jim olajšate napravo gnezda. Znano je, da ni muh v hlevu, v katerem je čez poletje dovolj lastovk.

* Deček izginil. Nihče ne ve, kam je izginil Tešivoj Ažman, sin Angele Ažmanove iz Kranja, ki mu je mačeha. Pogrešajo ga že od 26. junija. Fant je star 15 let, majhne, krepke postave, širokega, zagorelega obraza, rjavih oči, kostanjevih las, zdravih zob; trije prsti na desni roki so mu odrezani do kraja nohtov. Sicer je gologlav, nosi hlače pumparice rjave barve, suknjič sivkaste barve in visoke čevlje.

* Neznano utopljenko so našli ob Savi v Rajhenburgu. Neznana utopljenka je morala biti v vodi že kakih sedem dni. Visoka je 164 centimetrov ter stara okrog 30 let, dobro razvita, kostanjevih prstriženih las, oblečena v dve beli platneni srajci, kratko plavo pleteno jopo, ter brez hlač in brez krila. Obuta je bila v črne »boks« čevlje na »špango«, na nogah je pa imela sive svilene nogavice. Okoli vratu je imela zavezan bel platnen robec, modro obrobljen, z monogramom »T. M.«. Pri njej niso našli nič takega, po čemer bi mogli ugotoviti njeno ime. Tudi znakov nasilja ni bilo na njej. Na Vidmu je bila izvršena obdukcija, nakar so jo pokopali. Kdo bi bila ta neznana utopljenka, še niso mogli ugotoviti. Tudi se ne ve, ali gre za samomor ali za nesrečo.

* Mlinar hudo ranjen od toče. V bolnišnici v Čakovcu leži mlinar Štefan Korunek iz vasi Ivanovice ob Dravi. Predzadnji ponedeljek, ko je v okolici Čakovca divjala silna nevihta, se je mlinar vozil z vozom proti svojememu mlinu in ko je izpregal konje, se je vsula silna toča, ki je moč tako nevarno ranila na glavi, da zdravniki dvomijo o njegovem okrevanju. V okolici Čakovca in Varaždina je toča tedaj ranila še več ljudi.

* Spet okuženje z vrančnim prisadom. Komaj se je poleglo razburjenje v Kočicah, že se je pojavila nevarna živinska bolezen vrančnega prisada v Marjani vasi, občina Zetale. Posesnik Potonik Jožef je zaklal doma kravo, ki je bila okužena, za kar pa domači niso vedeli. Pri raztelesenju sta mu pomagala 34letni Skela Janez in 47letni Lorber Jožef. Oba sta hkrati dobila izpuščaj, na podlagi katerih so spoznali nevarno bolezen. Oba sta se takoj napotila v ptujsko bolnišnico. Stanje obeh je po takojšnji zdravniški pomoči zelo zadovoljivo in sta že izven nevarnosti.

* Smrtna nesreča. 30letni viničarski sin Franc Lesjak se je vozil s kolesom domov v Proseko po strmi cesti z veliko hitrostjo ter se zaletel z vso silo v oje nekega nasproti vozečega voza. Sunk je bil tako močan, da mu je konec ojesa

prebil trebušno votlino. Kljub takojšnji zdravniški pomoči je Lesjak kmalu nato umrl.

* Pogorelo je te dni gospodarsko poslopje posestnika Jožeta Srebrnjaka iz Roj na Dolenjskem. Žrtev ognja je postala tudi lepa telica in več gospodarskih predmetov. Omenjenemu posestniku je tudi pred par leti že pogorela domačija in je tedaj zgorelo tudi malo dete. Kakor tedaj, tako so najbrž tudi sedaj zažgali otroci. V isti vasi je preteklo dni zgorela tudi kovačnica posestnika Kromarja, in to že drugič v enem letu.

* Strela je udarila nedavno v domačijo posestnika Maznika na Polhovici in jo uničila do tal. Zgorelo je obilo žita in tudi mnogo kmetijskega orodja.

* Samomor. Te dni se je obesil doma na podstrešju 19letni Bogatin Janez, sin nedavno ubitega Bogatina Matije, posestnika v Zg. Lažah. Prejšnji dan je bil v Konjicah potrjen v vojaške. Preden je šel v smrt, je s svojimi tovariši popival ter svoje žalostno dejanje najbrž storil v pijanosti.

* Zgorelo je dvajset vagonov pšenice. V kinjskem srezu v Vojvodini sta nedavno nastala dva velika požara. Zgorelo je nad dvajset vagonov pšenice in dvoje obsežnih gospodarskih poslopij. Škoda znaša okrog pol milijona dinarjev.

TERMALNO KOPALIŠČE

DOLENJSKE TOPLICE

Za jesensko in zimsko zdravljenje popolnoma opremljeno. Centralna kurjava ob vsakem vremenu in letnem času po potrebi v obratu. Pojasnila in prospekti se dobivajo pri upravi kopališča v Toplicah pri Novem mestu. 127

* Spori med zakonci dajo največ dela velikemu pravoslavnemu cerkvenemu sodišču v Beogradu. Če bi zakonci ne silili narazen, člani sodišča ne bi imeli dosti opravkov. V enem letu je namreč to sodišče reševalo in rešilo 629 sporov med zakonci, dočim je bilo v razpravah le 34 prestopkov duhovščine in 44 drugih zadev.

* 600 rudarjev zapustilo delo v rudniku. Poročali smo že, da dolguje lastništvo rudnika Jarandola pri Raški rudarjem okrog tri in pol milijona dinarjev na zaostalih mezdah. 600 rudarjev tega rudnika je sedaj zapustilo delo in odšlo k sreskemu načelniku v Raško prosit, naj se oblast zavzame za nje, da dobe svoj krvavo zaslužen denar.

* Utonil je. Triletni Jože, sin posestnika Mikliža Jožeta iz Volčjih njiv pri Trebnjem, je padel v lužo in utonil. Po naših vaseh je še vedno precej neograjenih mlak ali luž, ki so zelo globoke in ki jih vaščani v pomanjkanju vode uporabljajo za napajanje živine. Starši, pazite bolje na otroke!

* Očetno kislino je pil. Triletni sin posestnika Ivana Smreke s Trebanjskega vrha se je zastrupil z očetno kislino. Odrasli so bili na njivi, otroci, ki jih je čuvala osemletna Marija, pa so ostali doma. V hiši je Marija bratcem in sestricam pripravljal za malico solato, ki jo je kisala z očetno kislino. Stekleničico z očetno kislino je po uporabi postavila v omaro, kjer jo je pa staknil mlajši varovanček, triletni bratec Ivan, ki je popil vso kislino in naslednjega dne v silnih bolečinah umrl.

* Strela — požigalec. V Velki je udarila strela v hišo, ki je last posestnic Terezije in Frančiške Krennove iz Cmureka v Avstriji. Strela je poslopje popolnoma vpepelila ter znaša škoda petdeset tisoč dinarjev.

* Smrtna žrtev tihotapstva. Kljub raznim opominom, svarilom, prošnjam, kaznim in zaporom se ljudje ne spametujejo in ne opuste nevarnega tihotapskega posla. Te dni je padla nova žrtev kontrabanta, posestnikova hči Braniselj Ivana iz Cerknice, ki je utonila, ko je hotela zasledujočim fašistom ulti in se skriti, a je pri tem padla v vodo.

* Strela ubila otroka in omamila več oseb. Strela je udarila v oreh pred hišo posestnika Janeza Frečeta v Tratni pri Slivnici. Strela se je odbila skozi strop in udarila na sredo mize, okoli

katero je bilo zbranih 12 ljudi. Strela je ubila triletnega fantka, ostalih 11 oseb pa je omamila in hudo opekla po nogah. Hišo so na mah objeli plameni. Ljudje, ki so se zavedli, so odhiteli na prosto, druge so pa še pravočasno rešili gasilci, ki so takoj prihiteli in obvarovali sosedna poslopja pred požarom. Frece ima škode 15.000 Din, ki je le delno krita z zavarovalnico.

* Na obisku zaročenke obstreljen. Te dni se je na meji v St. Ilju zopet dogodil žalosten primer, da je moral graničar streljati na človeka, ki je skušal skrivaj prestopiti mejo, pa ni obstal na pozive. Prva krogla mu je šinila mimo glave ter mu ranila ustnice, druga pa ga je zadela v desno ramo in ga vrgla na tla. Ranjenec je povedal, da se piše Franc Baumann ter je star 26 let. Doma je iz Kogelberga pri Lipnici v Avstriji. Mejo je hotel prekoračiti, da bi obiskal svojo v naši državi stanujočo zaročenko. Pri njem res niso našli ničesar, kar bi dokazovalo, da je skušal tihotapiti.

* Za dvajset jurjev obleke ukradel. Nenavadno dolge prste je pokazal 32letni Oto Prosen, ki so ga pred nekaj dnevi izgnali iz Felosfa na Tirolskem v Maribor. Dobil je delo pri neki stranki v Tomšičevem drevoredu, pa se je zahvalil na ta način, da je ukradel dva velika kovčega dragocenih damskih oblek ter skušal to robo vnovčiti pri raznih ljudeh. En kovčeg je res razprodal, ko pa je našel drugega, so ga aretirali. Tatvino priznava ter so ga izročili sodišču. Okradena stranka je cenila vrednost odnešene obleke na dvajset tisoč dinarjev.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

KOVNICA DENARJA NA DOLENJSKEM.

Ivančna gorica, julija.

Stiški orožniki so pred dnevi po izredno čudnem naključju odkrili ponarejevalce kovanega denarja v Podbukovju, odnosno Lažah v občini Krki.

Orožniška postaja je namreč prejela ovadbo o tatinskem nočnem obisku pri 80letni starki Globokarjevi v Podbukovju. Ponoči je starka, ki stanuje v hiši sama, začula v veži sumljiv ropot, zato je vstala ter hotela iti v vežo gledat, kaj vendar je. Toda vrat v vežo ni mogla odpreti, ker je nekdo tiščal za kljuko. Naenkrat pa je kljuka popustila, starka je hitro odprla vrata ter baje v bežečem neznanu spoznala nekega Antona iz Podbukovja. Neznane je nato oddal celo strel iz samokresa proti vratom in je krogla obtičala v podbojih. Globokarjevi je bilo ukradeni nekaj obleke, čevlji in suknja. Orožniški komandir gospod Darko Krizmanić se je po tej ovadbi nemudoma odpravil k tistemu Antonu v Podbukovje, katerega pa ni bilo doma, ker se je mudil v gozdu. Pri izvršeni hišni preiskavi ukradenih predmetov niso našli, pač pa so vzbudile pozornost komandirja neke kovine, oziroma zlitine, o katerih je sklepal, da utegnejo služiti za ponarejanje denarja. Orožniki so takoj poiskali v gozdu Antona, ga zaslišali, obenem pa mu preiskali žepe, v katerih so našli ponarejene kovanice. Po kratkem obotavljanju je Anton priznal, da v resnici ponareja desetdinarske in dvajsetdinarske novce. Na vprašanje, kje ima spravljene vse priprave, ki mu služijo v to svrhu, je povedal, da so skriti modeli pri nekem posestniku v Lažah. Ko so se orožniki zglasili pri dotičnem posestniku, je ta vse tajil ter se delal popolnoma nevednega. Po strogem zasliševanju pa je priznal, da je Anton pri njem shranil model za ponarejanje ter je ta model orožnikom tudi izročil. Komandir g. Krizmanić se s tem ni zadovoljil ter je izvršil hišno preiskavo, pri kateri je bil najden še en model ter več ponarejenih desetdinarskih in dvajsetdinarskih kovancev. To je bilo seveda dovolj za aretacijo obeh posestnikov, ki sta bila oddana v zapore sodišča v Višnji gori, ki vodi sedaj nadaljnjo preiskavo. Ponarejeni kovanci po 10 in 20 dinarjev so se razširjali zlasti v bližnjem kočevskem srezu, pa tudi v bližini Krke. V zad-

njem času sta postala ponarejevalca še bolj podjetna in sta si kupila tudi meh, da bi laže topila kovine. Novci so še precej dobro ponarejeni.

IZ MORAVSKE DOLINE.

Moravče, julija.

V Negastrnu pri Moravčah je nedavno pogorel hlev posestniku Učakarju, po domače Trdinu. Zgorelo je vse seno prve košnje, pa tudi vse gospodarsko orodje. Goreti je pričelo pozno zvečer, ko so ljudje pospali. Gasilci iz Krašnje in Moravče so naglo prispeli, a je bilo gašenje otežkočeno, ker so bili navezani le na vodnjake. Posrečilo se jim je rešiti živino iz gorečega hleva in obvarovati najbližja gospodarska poslopja, kar je rešilo vso vas, da je ni uničil plamen. Nesrečni posestnik je bil zavarovan prav za nizko vsoto. Sodijo, da je zažgala zlobna roka. — V sredo, 25. julija, je treščilo v Hrascah v kozolec g. Berganta. Udarilo je v krajni steber ter ga preklalo, nato pa se je vnelo žito. Sosedje so ogenj takoj opazili ter ga brž omejili. Zgorelo je le nekaj žita, dočim je druga polovica kozolca ostala nepoškodovana. — Nedavno je bilo vlomljeno v mlin posestnika Brodarja v Drtiji. Zlikovci so dvignili vrata z železnim drogom ter se spravili na vreče in mehove, v katerih je bila moka, žita pa se niso dotaknili. Odnegli so kakih 60 kg moke in vrečo ješprenja. Tatov je moralo biti več, a jih do zdaj še niso izsledili. — Pri Slamniku v Mošeniku je bilo ukradeno nekaj obleke in denarja. Sosedje so videli čedno oblečenega postopača, ki je prišel iz hiše, vedeli pa niso, da so domači že odšli na polje.

HUDO NEURJE.

Pragersko, 25. julija.

Nismo se pozabili na strašno neurje prejšnjega tedna, ko so se začeli pretekli ponedeljek zbirati temni oblaki nad Pohorjem. Kmalu se je začelo bliskati in grmeti, nastal je silen vihar, zatem pa se je vili ploha, kakršne niti starejši ljudje ne pomnijo. V vaseh južno od Maribora in severno od Poljčan je padala zopet toča. Vaš dopisnik je imel priliko ogledati si po nevihti uničen sadni vrt. Posledice neurja so strašne. Ubogi kmet, ki že tako nima več nobenih dohodkov, je stavil letos ves up le še na sadje, toda sedaj je tudi tega velik del uničen, kajti pod drevjem leži ogromna množina nezrelega sadja. Vihar je polomil tudi drevje, poškodoval vinograde, obupani kmet pa, ki je z malo izjemo že tako v dolgovih, vije roke in s strahom zre v bodočnost, kako bo preživel številno družino — kajti pri nas kriza ne pojenjuje, nasprotno, se dnevno še stopnjuje. Ubogi ljudje so potrebni vsestranske podpore.

NAŠI NA TUJEM

NAŠI IZSELJENCI V HOLANDIJI.

Hoensbroek, v juliju.

Pod okriljem Zveze jugoslovanskih društev sv. Barbare v Holandiji pripravljamo izseljeniško razstavo, ki se bo vršila ob letošnjem jesenskem velesejmu v Ljubljani od 1. do 10. septembra. S to razstavo stopajo naši izseljenci prvič pred javnost v domovini, da pokažejo življenje našega izseljenca v besedi in sliki. Na razstavi bo podan ves razvoj naše kolonije v Holandiji od leta 1910. do leta 1934. Veliko je trpljenje izseljenca, veliko je pa tudi njegovo delo, ki nam priča o njegovi ljubezni do domovine in očetove vere, kar jim je tudi v tujini ostalo neomajano in čisto. Zgodovinski pregled priseljevanja, kulturno gibanje, prosvetno delo, cerkveno življenje, narodne proslave, naša narodna šola, društveni razvoj, socialno življenje, kaj pravi tujina in kaj piše domovina o nas — o vsem tem bo dala jasno sliko ta razstava na podlagi raznih statistik, slik, zemljevida naše kolonije, društvenih zastav, društvenih znakov, diplom, društvenih uniform, izseljeniškega tiska, časopisnih člankov o naših, ki jih je izdala tujina.

in domovina, tiskovine društev, tiskovine, ki so jih izdali izseljenci v Holandiji, kakor tudi nekaj značilnih slik in predmetov, ki bodo pokazali v malem deželu, v kateri živimo. Pričakujem, da bo vsak zaveden Jugosloven z veseljem in iz ljubezni do svojih bratov v tujini obiskal to razstavo, saj jo priredijo naši trpeči izseljenci sami, prepričani, da bo oživila tembolj srčneje vezi z materjo domovino v korist in čast našim izseljencem samim kakor tudi naši lepi domovini Jugoslaviji. Rud. Selič.

NAŠA ZAVEDNOST V TUJINI.

La Machine (Francija), sredi julija.

V soboto 14. julija je priredilo društvo druge skupine P. D. J. D. zlet, tako da smo Slovenci na dan francoskega državnega praznika proslavili naš Vidov dan. Udeležba je bila prav lepa, ker smo že teden prej plakatali po naših lokalih tudi spored. Javili smo tudi mestni oblasti, ki nas je navdušeno sprejela, in nas je seveda tukajšnje meščanstvo radovedno pričakovalo. Zavzeto je gledalo vse naš res lepo urejeni sprevod. Vso pohvalo pa zasluži naš požrtvovalni odbor in naš vrli predsednik Karel Weber. Tudi člani prve skupine P. D. J. D. so se udeležili naše proslave. Le nekaj punktašev prvega odbora P. D. J. D. je na skrivnem opazovalo in se norčevalo našemu zletu, namesto da bi se pokazali, da so Jugoslovenci in bi z nami proslavili naš praznik.

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršijo vse bančne posle najkvalitetneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66; Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne naznake.

ZDRAVSTVO

Brez zdravniškega izpričevala ni poroke. Tako odreja zakon o zatiranju spolnih bolezni za vso Jugoslavijo. Novi zakon, ki ga je narodno predstavništvo sprejelo sredi junija, je s pravilnikom, ki je izšel proti koncu junija, stopil v veljavo dne 1. julija. Od tedaj naprej ne more noben ženin pred oltar, ne da bi bil prej zdravniško pregledan, o čemer mora svojemu župnemu uradu predložiti uradni izkaz. Zakon se ves julij izvaja seveda že tudi po vsej dravski banovini. Samo ker v pasjih dneh pri nas ženitve niso običajne, so imeli uradni zdravniki doslej bolj malo opravka s to rečjo. Celu ljubljanski mestni fizikat je izdal doslej eno samo zdravniško izpričevalo v ta namen. Kot zakonski zadržek za poroko veljajo samo ugotovljena sifilida in gonoreja (kapavica) ter mehki čankar. Zato mora zdravnik vsakemu ženinu vzeti kri, ki jo potem preizkusijo. Naš Higienški zavod in zdravstvena doma v Celju in Mariboru izvršujejo zadevne preiskave. Zakon, ki je brez dvoma umesten, je očitno pomanjkljiv v tem, da je preiskavi podvržen samo ženin, nevesta pa ne. Na tak način je pripuščeno 50 odstotkov možnosti, da se bolezen zanese v zakon. Veliko neprimlik pa se je že v teh treh tednih rodilo iz določila, da zdravniško izpričevalo na dan poroke ne sme biti starejše kakor deset dni, redni oklici pa se morajo izvršiti petnajst dni pred poroko. Na ta način sta ženin in nevesta prisiljena, da se dasta najprej oklicati in da gre ženin šele nato po zdravniško izpričevalo. Če pregled zanj ni ugoden, je poroka sredi oklicev razdrta in mnogo majhnih in velikih tragedij je že nastalo iz tega. Zakon kakor rečeno ne zahteva, da bi morale biti zdravniško pregledane pred poroko tudi neveste. Toda kako je potemtakem z vdovami in ločenimi ženami? O teh zakon ni-

česar ne določa. Važno je tudi vprašanje priljubljenosti. Zdravnik lahko prepriča ženitev spolno bolnega moškega, ne more pa prepričati priljubljenosti. Divji zakoni se pa zelo množijo, zlasti po mestih, in nikjer ni rečeno, da ne bodo živeli v divjih zakonih tisti, ki se zaradi spolne bolezni ne bodo smeli poročiti. Opozorjamo ženine, da se javijo pri zdravniku najmanj teden dni pred določeno poroko, da ne bo treba prelagati ohceti, saj so večkrat na njo povabljeni tudi gostje iz daljnih krajev. Ženin mora za potrdilo plačati 20 Din državne in 5 Din banovinske takse v kolkih in tega ni oproščen nihče. Če bi zdravnik izdal potrdilo brez teholkov, bi moral doplačati sam. Poleg tega se plača stroške za preiskavo krvi, namreč 50 Din, a za zdravniško potrdilo se plača pristojbina 60 Din, kakor to predpisuje zakon. Če ženin prinese ubožno izpričevalo ali uverenje župnega urada o siromaštvu, je lahko oproščen takse za preiskavo krvi, ker tedaj to preiskavo plača občina in tudi pristojbine za zdravniško izpričevalo.

Praktični nasveti

Moške srajce iz umetne svile. Že lani je postala umetna svila zelo priljubljeno blago za moške srajce. To je tisto blago zamolke barve, ki je zelo lahko in poleti prijetno hladno. Takšen občutek imajo vsi tisti, ki nosijo srajce iz tega blaga. Toda te srajce iz umetne svile so pri nekaterih moških začele izzivati nejevoljo, ko so videli, da se hitro obrablajo. Dolgo niso uganili, zakaj izgubljajo na trpežnosti. Zdaj so ugotovili, da se morajo prati v mlačni milnici, da se ne smejo drgniti in ožemati, marveč se mora voda samo rahlo stisniti iz njih. Tudi sušenje zahteva poseben način. Ne smejo se namreč obešati, pač pa se morajo razprostreti. Likati se morajo, ko so še vlažne, in sicer na notranji strani po širini srajce in rokavov, ne pa po dolžini. Kdor ravna z njimi pravilno, jih lahko dolgo nosi in se tudi lahko pohvali z njih trpežnostjo.

PROGRAM RADIA LJUBLJANE

od 5. do 11. avgusta.

Vsak delavnik ob 12.15: plošče, 12.45: poročila, 13.00: čas, plošče.

Nedelja, 5. avgusta, ob 8.15: poročila; 8.30: gimnastika, 9.00: versko predavanje; 9.15: prenos s sokolskega spreveda v Zagrebu; 11.00: radijski orkester; 12.00: čas, plošče; 16.00: prenos z zagrebškega sokolskega zleta; 20.00: Ela Singer poje šlagerje; 21.15: violinska glasba; 22.00: prenos sokolskega koncerta iz Zagreba.

Ponedeljek, 6. avgusta, ob 19.00: Ob 15. obletnici osvobođenja Prekmurja; 19.30: zdravniška ura; 20.00: radijski orkester; 21.00: vokalni koncert gđ. Vere Majdičeve; 22.00: čas, poročila, lahka glasba.

Torek, 7. avgusta, ob 19.00: otroški kotiček; 19.00: milijonska poročila; 20.00: Bogdana Stritarjeva poje ciganske pesmi, vmes igra g. Magister harmoniko; 21.00: radijski orkester; 22.10: čas, poročila; 22.30: angleške plošče.

Sreda, 8. avgusta, ob 19.00: Bajeslovje naših pradedov (Terseglav); 19.30: Književni pregled (Mrzel); 20.00: vokalni koncert Pavle Lovsetove; 20.45: radijski orkester; 21.30: Slovenske narodne poje z orkestrom: Zupanova, Drmota in Jug; 22.00: čas, poročila, plošče.

Četrtek, 9. avgusta, ob 19.00: Nekaj zabavnega (Mirko Kunčič); 19.30: plošče po željah; 20.00: prenos iz Beograda; 22.00: čas, poročila, lahka glasba.

Petek, 10. avgusta, ob 19.00: begavost misli pri odraslih; 19.30: po loškem gospostvu; 20.00: plošče; 20.15: prenos iz Zagreba; 21.45: čas, poročila; 22.00: radijski orkester.

Sobota, 11. avgusta, ob 19.00: koroška ura; 19.30: zunanje politični pregled; 20.00: radijski orkester; 21.00: samospeli Vande Zihelove; 22.00: čas, poročila, lahka glasba.

ZANIMIVOSTI

× **Strašna suša v Ameriki.** Strašna vročina, ki traja že drugi mesec, je že do sedaj zahtevala 688 smrtnih žrtev. Nedavno je bilo vsako uro prijavljenih po 15 novih žrtev solnčarice. Na farmah je zaradi pomanjkanja vode in krme poginilo na tisoče in tisoče glav živine. Strašno trpi tudi divjačina. Zaradi suše in pomanjkanja hrane je 400.000 ljudi odvisnih od podpore države.

× **Upor zaradi pomanjkanja vode.** V nekaterih predelih Japonske je dežja še preveč. V drugih pokrajinah je zopet silna suša. V pokrajini Cinzuka so se kmetje pričeli puntati, češ, da oblastva ne preskrbi vodo za rastline. Razbili so vodovod v bližnji vasi ter porušili več uradniških hiš. Oblastva so aretirala 285 kmetov. Kmetje so se upirali aretaciji. Mnogo jih je bilo ranjenih.

× **Zakaj je potreben perutnini pesek?** Večina domačih živali ima zobe, da zgrize, zdrobi in melje krmo. Perutnina nima zob. Vso krmo, ki jo perutnina pobere s kljunom, jo požre in pride cela v golši. Kako dolgo ostane krma v golši, je odvisno od množine krme, ki je v golši, dalje od kakovosti krme in od tega, ali so nadaljnja prebavila polna ali prazna. Če krmimo samo trdo zrnat krmo, lahko traja tudi 18 ur, da se polna golša izprazni. Lahko pa ostane krma tudi samo 8 ur v golši. Tekočine gredo še v mnogo krajšem času naprej. Ostanki večje množine krme lahko ostanejo tudi več dni v golši, preden se popolnoma izprazni, kar se ravna zopet po kakovosti in vlažnosti krme. Iz golše preide krma v prednji želodec ali žlezovnik. V žlezovniku se izločuje želodčni sok, ki se pomeša med krmo. Iz žlezovnika odide krma in med njo pomešani želodčni sok kaj kmalu v mišični želodec ali mlin. Ta se po svojih močnih mišicah, ki ga obdajajo, neprestano giblje, širi in stiska. V njem se vsa zrnata krma melje, odhod tudi ime tega želodca. Perutnina pa pobira in požira tudi pesek in kamenčke, ki pridejo v mlin. Tukaj delujejo pesek, oziroma ostrozobi kamenčki na krmo in jo pomagajo zdrobiti in zmleti. Šele nato je mogoče, da se zmleta krma dobro prebavi v želodcu in črevah ter se izrabijo prebavljene krmske redilne snovi v živalskem telesu. Polagoma se tudi kamenčki obrabijo, zgubijo svoje ostre zobe, se zokroglijo in zapustijo obenem z blatom živalsko telo. Na njih mesto pa pridejo v želodec novi ostrozobi kamenčki, ki bolje vršijo svojo nalogo kakor gladki ali krogli. Ako se perutnina giblje na prostem, najde in požre dovolj peska, ki je potreben v mlinu za mletje zrnate in sploh trde krme. Ne pa tako perutnina, ki je zaprta in nima prilike poiskati si pesek. Tudi pozimi, ko zapade sneg, si perutnina ne more oskrbeti sama peska. V takih primerih morate nuditi perutnini pesek (zidno sipino), ako hočete, da ostane perutnina zdrava in se bo prebava použite krme vršila v redu.

× **Lesena ura.** V nekem moskovskem muzeju lahko občudujete mojstrsko delo ruske kmečke pridnosti: žepno ura, ki je vsa tudi v svojem notranjem mehanizmu iz lesa. Izdelal jo je kmet Bronikov, in sicer jo je začel leta 1827. in končal šest let pozneje. V svojem življenju je napravil deset takšnih ur, ki so jih kot redkost zelo iskali. Eno je kupil sam japonski mikado. Ura pa deluje v svoji preprostosti brezhibno še danes.

× **Kite zopet moderne.** Vse kaže, da se bodo ženske v ameriških Združenih državah vrnile k dolge lase, temveč tudi gospodične mislijo, da jim lase, temveč tudi gospodične so mnenja, da jim kita pristaja. Komaj čakajo, da jim kita zopet zraste. Zelo verjetno je, da bo nova moda, ki je prav za prav stara, prodrla.

× **Šest tednov z umorjeno ženo v izbi.** Nedavno je prišel na policijo v Litoměřicah na Češkoslovaškem 60letni slikar Rihard Blažek s prošnjo, naj preiščejo hišo, kjer stanuje, češ, da se širi vnji že dlje časa čuden smrad. Komisija je izpolnila čudno željo naglušnega starca in našla v njegovi sobici truplo njegove žene Gi-

zele. Truplo je viselo na steni in je že močno razpadalo. Sodno raztelesenje je pokazalo, da je umrla Gizela Blažkova že pred šestimi tedni. Na glavi je imela globoko rano, zadano s topim kovinastim predmetom. Moža so zaprli. Pred šestimi tedni je sporočil policiji, da je njegova žena brez sledu izginila. Ker sta se zakonca neprestano prepirala in je žena možu grozila, da ga bo zapustila, je policija mislila, da se je res preselila k svojim sorodnikom. Blažka so trdo prišli. Naposled se je vdal. Izjavil je, da je ženo res umoril, podrobnosti pa ni hotel izdati. Po daljšem oklevanju je še priznal, da je ženo v prepiru ubil z železnim strgalom. O tem, kako je mrtvo ženo obesil in kako je mogel tako dolgo prenašati smrad, je trdovratno molčal.

× **Povratak k ročnemu delu.** Neka nemška tovarna cigaret je tvegala zanimiv poskus. Nastavila je več sto delavk za ročno izdelovanje cigaret in se hoče poslužiti tega načina izdelovanja cigaret še v večjem obsegu. Po eni strani je to storila zaradi tega, da nekoliko zmanjša brezposelnost, po drugi strani pa zato, ker so z roko izdelane cigarete po kakovosti mnogo boljše od strojnih izdelkov. Lastniki upajo, da jim bo glede na ta postopek tudi država znižala nekatere davke. Podoben pojav povratka k ročnemu delu opazamo tudi pri našem kmetu, ki nima s čim plačevati pogonske sile in spet najema ročne mlatiče. Sicer je mlačev dražja, a stane manj v denarju.

× **Zastrupljanje mladine.** «Frankfurter Zeitung» poroča o novih igračah v Nemčiji in piše: Trenutno obvladujejo otroški svet igrače, ki spominjajo predvsem na vojno. Tako imajo na primer otroci komplicirano zgrajen tank, ki z lahko prekorati ovire 60ih stopinj. Tank «dvoživka» se vali po suhem in vodi ter plava, če nanese potreba, zelo pogumno. Potem je otrokom na razpolago obrambni top proti napadom iz zraka. Majhne strojnice oddajajo iskre namesto strelbov, dočim frči bombno letalo po zraku in meče med poletom bombam slične odstrelke na tla. Te bombe se razpočijo, kadar padejo na trd predmet. Na koncu pripominja list, da so zaradi prevladovanja naštetih igrač prišle iz prometa vse igrače, ki so vežbale glave v razmišljanju o pametnih stvareh.

× **Konec megle.** Iz Cambridgea v Ameriki poročajo, da se je profesorjem na ondodni tehniki posrečilo odkriti postopek za razkiranje megle. Neka kemična tekočina, katere so sestavili profesorji strokovnjaki, ki hranijo recept strogo zaporno, se brizgne skozi cev v plast megle. V treh minutah se megla razprši. Pri poskusih se je pokazala v megli odprtina v širini 800 metrov. Kemična tekočina povzroči zgostitev megle, ki pade v obliki dežja na zemljo.

× **Usmrčenje s plinom.** V celici smrti jetnišnice v Canon Cityju, Colorado, so te dni s plinom usmrtili razbojnika Kellyja. Bandit se ni prav nič upiral, ko so prišli ponj, da ga odvedejo na morišče. Sedel je na stol k mizici, kjer je ležalo odprto sveto pismo. Mirno je listal po knjigi, kajti nihče mu ni povedal, da je to njegova zadnja ura. Nenadoma pa so spustili v celico plin, skozi okence neprodušno zaprtih vrat pa so opazovali, kakšen bo učinek plina na obsojenca. Kellyja je nenadoma stisnilo v grlu. Ko je bilo že prepozno, je skušal vstati, da bi se odstranil, a ni imel več časa, da bi se vzravnal popolnoma. Sesedel se je zopet na stol in omahnil na tla. Usmrčenje je trajalo prav za prav samo minuto časa. Po usmrtitvi so celico razplinili, nato pa sta stopila k obsojencu dva zdravnik ter sta ugotovila smrt. Poleg Colorada ima v Ameriki tako celico za usmrčenje zločincev tudi Nevada.

× **V Ameriki so strogi.** Po vseh ameriških uradih je določen za vsako stroko vzgleden uradnik (na papirju) s točno opredeljenimi, strogo preračunanimi in omejenimi uradnimi posli. Ta vzgleden uradnik ima 100 % delavnosti. In po vseh uradih pričakujejo, da dosežejo peedini uradniki vsaj 65 % delavnosti tega vzglednega uradnika. To je navaden uradnik v najnižjem plačilnem razredu. Če njegova delavnost napre-

duje, napreduje tudi on. To pa pomeni samo prehod v višji plačilni razred. Vsaka uradniška kategorija ima sedem plačilnih razredov. Tako je začetna plača strokovne službe razdeljena v sedem začetnih plačilnih skupin med 2000 do 2600 dolarjev letno, vedno po 100 dolarjev. Ta način je bil uveden leta 1923., pred štirimi leti je bil pa izpopolnjen, priključen je bil pravilnik o tako zvani degradaciji, odnosno prevedbi v nižji plačilni razred. Vsak uradnik, čigar delavnost pade pod 45 %, mora biti preveden v nižji plačilni razred, kakor je bil zanj določen. Če pa ni v dotičnem razredu prostih mest, ga lahko tudi odpuste. To se pa ne sme zgoditi, če predstojniki niso opazili pri njem padca delavnosti pod 45 % nepretrgoma skozi 90 dni. Vidimo torej, da v Ameriki ne poznajo šale z uradniki.

× **Mnogoženstvo edini izhod.** Škotski znanstvenik Philipp prihaja do zaključka, da more edino mnogoženstvo rešiti Evropo njenega propadanja. Število rojstev se povsod krči in stalno nazaduje. Ker nočejo zakonske ženske roditi otrok, kakor poprej, bo treba seči po Philippovem naziranju po mnogoženstvu ter ga trpeti tako dolgo, dokler se sedanje vrzeli ne popravijo in ne bo doseženo ravnotežje.

× **Užitno žuželke.** Med živalmi najdemo posebne vrste, ki se hranijo z enotno hrano. Zopet je pri drugih vrstah jedilni list precej pester. Še bolj pester pa je jedilni list človeka, ki je menda najmanj izbirčno bitje na svetu. Človek se hrani z vsemi doli rastline, s stebлом, listjem, ovetjem, sadom in koreninom. Razne živali, pripravljene na vse različne načine, se pojavljajo pred nami na mizi. V «Svetem Pismu» beremo, da so orientalski narodi celo cenili kobilice, ki jih še danes jedo Arabci. Suše jih na solncu, jedo jih s kolači, pomešane z moko ali ocvrte na maslu, oziroma na olju, pa tudi z velblodjim sirom gredo Arabcem kobilice zelo v slast. Na Madagaskarju se prebivalci sladkajo s kobilicami, ki jih pražijo v velikih ponvah. Polite z riževom omako pa jedo ob večjih praznikih. Nekatera črna plemena pripravljajo iz kobilic gosto juho. V Alžiru pojedjo zelo mnogo posušenih in močno nasoljenih kobilic, dočim hranijo na Kitajskem z njimi sviloprejk. V Avstraliji jedo namesto kobilic neke metulje, bugomg imenovane. Love pa tudi metulje z ognjem, v katerem si metulji posmode perutni in jih na ta način najlaže ujamejo. Primešajo jih po navadi testu, iz katerega spečejo pogache.

× **S palico je vzgajal.** Stari Grki so dejali, da je treba otroka tepsti, če ne ga ne vzgojiš. Tega mnenja je bil tudi učitelj Johan Haberle, čigar knjigo spominov so pravkar izdali v Berlinu. Umrl je leta 1824. Bil je sodobnik Napoleonovih let in videl marsikaj zanimivega. A največ občudovanja zasluži njegova neverjetna natančnost. Učitelj je v teku dolgega življenja beležil vse, tudi najmanjše šolske dogodke. Skrbno je zapisoval vse kazni, ki jih je šolarjem podelil v službenih letih. Dognal je sledeče visoke številke, ki se zdijo naravnost neverjetne v naši dobi. V najhujših primerih je kaznoval gojence s palico in z njo podelil 211.517 udarcev. Ob sobotah je šibal zakrkrjene dijakke in v celam naštel 240.000 šib. Za manjše prestopke je 20.989krat dijakke oplazil z ravnilom po prstih, 136.175krat s cunjjo za brisanje šolske table po glavi. Razen tega je gojence razdelil 10.215 zausnic in jih 1.115.800krat tlesnil po nosu ali po glavi. Te številke niso izredno visoke. Haberle celo pripoveduje, da so mu očitali nekateri tovariši popustljivost. A noben drug učitelj ni bil tako vnet računar kakor nalančni pisec spominov.

× **Neznani Italijan ga je nabrisal.** Italijanska javnost se smeje ameriškem milijonarju Hardnerju, ki je postal žrtev premetenega sleparja. Neki pustolovec je prodal Američanu znameniti steber cesarja Trajana, steber, ki je redek zgodovinski spomin in dragocena rimska umetnina. Trdno prepričan, da je steber njegova last, je naprosil Hardner nekaj italijanskih inženirjev, naj mu sestavijo račun za prevoz stebra v Ameriko. Inženirji pa seveda niso hoteli ugoditi nje-

govi želji. Zaman jim je Hardner kazal uradno potrdilo s štampiljko notranjega ministrstva in z vsemi potrebnimi podpisi. Potrdilo je bilo napisano v dveh jezikih, v italijanskem in angleškem, in v njem je bilo rečeno, da je italijanska vlada prodala Trajanov steber za 100.000 dolarjev in dovolila prepeljati ga v Ameriko. Inženirji so mislili, da imajo opraviti z norcem in poklicali so policijo. Preiskava je pa dognala, da je postal Američan žrtev premetenega pustolovca. Pred dobrim letom je prispel Hardner v Rim, kjer je hotel kupovati dragocene starine. Po naključju se je seznanil z nekim italijanskim plemičem, ki ga je odvedel k Trajanovemu stebru in mu omenil, da bi ga lahko poceni kupil. Američan je bil seveda navdušen za kupčijo. Lažni plemič je večkrat odšel z njim v notranje ministrstvo, kjer je ameriški milijonar sedel v predsobi in čakal, da bi njegov prijatelj uredil zadevo z uradniki. Naposled je bila kupčija sklenjena. Američan je plačal 100.000 dolarjev, poleg tega pa še pet tisoč dolarjev za posredovanje. Kot previden mož je plačal šele potem, ko je imel v rokah uradno potrdilo. Na potrdilu je bilo pač rečeno, da se sme steber odstraniti šele čez šest mesecev. Pustolovec je milijonarju pojasnil, da je bilo treba določiti ta rok iz političnih ozir. Američan je potrpežljivo čakal pol leta, ta čas je pa pustolovec poskrbel, da je spravil na varno kupnino in odnesel pete.

× **Preseljevanje narodov.** Zadnjih 100 let imamo v Evropi po zaslugi modernih prometnih sredstev neprestano preseljevanje narodov. Velike množice ljudi se selijo iz dežele v deželo ali pa ustanavljajo nove države. Po vojni se je to preseljevanje deloma zajezilo, ponekod pa tudi povsem ustavilo. Iz podatkov mednarodnega urada dela je razvidno, da se je predvsem ustavilo izseljevanje v Zedinjene države, Argentino in Avstralijo. Nasprotno pa število v staro domovino vračajočih se izseljencev presega število novih izseljencev. V minule stoletju se je iz Evrope izselilo 55.000.000 ljudi, od teh 36.000.000 v Ameriko. Izseljenci so bili večinoma Irci, Nemci, Italijani, Poljaki, Čehoslovaki in židje. Čeprav se je izselilo toliko ljudi, je pa poskočilo število prebivalcev Evrope v tem času od 210 milijonov na 500 milijonov. Ker je Amerika prepovedala priseljevanje pripadnikom žolte rase, so se začeli Japonci in Kitajci izseljevati zlasti na obalo Tihega oceana in na vzhodno obalo Atlantskega oceana. V zadnjih 30 letih se je v Mandžukuo izselilo okrog 500.000 Kitajcev letno. Japonci izseljenci se naseljujejo v dolini reke Jance, na Filipinih, na Malajskih otokih, v vzhodni Sibiriji itd. O neizogibnosti ekspanzije žolte rase nam govore naslednje številke: 600.000.000 belokožcev ima šestkrat več zemlje kakor 900 milijonov žoltih. Vendar so pa na zemlji še vedno ogromna, skoraj povsem neobljudena prostranstva, tako Brazilija, Argentina, Bolivija, Čile, kjer živi samo 55.000.000 ljudi in kamor bi se lahko izselilo vse človeštvo, pa bi vendar ta zemlja ne bila gosteje naseljena, kakor je zdaj Belgija. Avstralija je samo petkrat manjša od Evrope, vendar pa šteje samo 9.000.000 prebivalcev, torej približno toliko, kakor Pariz in London skupaj.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Stroga kazen.

Učitelj: «Tako, Janezek, za svojo porednost napišeš petdesetkrat, Sem nepoboljšljiv nepridiprav» in daš to očetu podpisati.»

Janezek: «Gospod učitelj, ali mora oče tudi to petdesetkrat podpisati?»

Nov avtomobil.

Marko: «Ali je g. Križanski že kaj pisal o svoji avtomobilski vožnji?»

Lovro: «Celó dvakrat že; prvo dopisnico s policije, drugo iz bolnišnice.»

Ni se obvladal.

Sodnik: «Ali ste se tedaj popolnoma obvladali?»

Obtoženec: «Ne, gospod sodnik, tedaj je bila vendar žena pri meni.»

Zapleteno.

Mimi: «Koga si pa imela v bolnišnici?»

Rezi: «Tretjega moža prve žene mojega drugga moža.»

Opasen brivec.

«Prinesite takoj kozarec vode!» je zaklical letoviščar v podeželski brivnici.

«Ali vam je slabo?» ga je vprašal v skrbeh brivec.

«To ne. Hotel sem samo poskušati, ali moje grlo še drži.»

Moderna gospa.

Svetnikova gospa: «Ali veste, draga sosedica, kaj mi na civilnem zakonu najbolj ugaja?»

Uradnikova gospa: «Da je cenejši, ali ne?»

Svetnikova gospa: «Kaj še, lahka ločitev.»

Ona bo že živela.

Zenin: «Misliš, da boš lahko živela z mojo plačo, ljubica?»

Nevesta: «Jaz prav gotovo. Vprašanje je, od česa boš živel ti.»

Zaslužen župan.

Župan neke občine je predlagal na seji občinskega sveta, naj bi slika bivšega župana krasila sejno dvorano. Svoj predlog je utemeljil takole:

«Rajni župan je že davno zaslužil, da bi bil obešen v tej dvorani, toda dokler je bil živ, se je temu krčevito upiral.»

Dober nasvet.

Oče daje nasvete svojemu sinu, ki se pripravlja na poroko: «Veš, najbolje je, da se s svojo ženo dogovoriš tako, kakor sem se jaz s tvojo materjo. V vseh majhnih življenjskih zadevah sem prepustil odločitev njej, samo za res pomembne dogodke sem si prihranil zadnjo besedo.»

Sin: «In tako je šlo dobro?»

Oče: «Izvrstno... Nu, in če danes pomislim, resnično pomembnih dogodkov v najinem zakonu prav za prav sploh ni bilo...»

Na počitnicah.

Ona: «Lasje so mi nekoliko potemneli od morskega zraka.»

On: «Meni so pa osiveli gotovo pod vplivom računa, ki sem ga dobil v hotelu.»

Ljubezen ali revmatizem.

Zena: «Moj prijatelj je že dvajset let oženjen, pa vendar sedi še večer za večerom doma pri svoji ženi. Vidiš, to je ljubezen.»

Mož: «Zdravnik pa pravi, da je to revmatizem.»

Pozoren mož.

A: «Moja žena je včeraj ves dan tarnala, da jo boli želodec.»

B: «In kaj si ukrenil proti temu?»

A: «Zamašil sem si ušesa z vato.»

Hvaležen lerač.

Sočutni gospod da beraču miloščino in pravi: «Tu zraven stanuje tvorničar, stopite k njemu, prepričan sem, da vam bo preskrbel delo!»

Berač: «Najlepša hvala, gospod, da ste me opozorili pred nevarnostjo.»

Po vojaško.

Polkovnikova žena: «Za božjo voljo, tvoja pipa smrdi, da je ne morem več prenašati!»

Polkovnik (slugi): «Primi jo torej in nesi ven!»

Sluga: «Oprostite, gospod polkovnik, koga ste mislil, gospo soprogo ali pipo?»

Namestu ovratnice.

Gajšek: «Zakaj nosite dolgo brado, gospod Mejač?»

Mejač: «Da prihranim ovratnico.»

Čudna glava.

«Kaj dela vaš mož, gospa inženjerjeva?»

«Z gospodarstvom se peča. Zda ima v glavi baš umetno gnojilo.»

Pri vojaki.

Narednik vpraša novince: «Ali veš, zakaj ima vojak glavo?»

Novinec: «Zato, da misli z njo, gospod narednik.»

Narednik: «Neumnost! Glavo ima za to, da mu ovratnik ne zleze z bluze.»

Listnica uredništva

A. M. Draga pri Čabru. Obrnite se na Udruženje ratnih invalida v Beogradu, da Vam naj pošlje sezname izžrebanih srečk.

A. S. Jesenice. Hvala za poslani sliko Vašega pridelka po kitajskem načinu. Zrnje spet posejite, vendar se ravnajte glede razdalje pri setvi z oziranjem na visoko lego razdalje po današnjem popravku pod Gospodarskimi vestmi.

S. Ž. Mislinje. Na vsestransko željo bomo predstavili listek na tretjo stran, drugi želji pa, žal, ne moremo ustreči.

Nemška Loka (Vimolj). Ni za širšo javnost. Mimo tega bi utegnili imeti celo s paragrafom posla.

La Machine (Francija). Eno poslanih slik smo s težavo porabili, ostale tri pa so preslabe za kliširanje. Pa se še kaj oglasite. Pozdravljen!



Za Vas imamo:

Violine . . . 69 Din Gitar . . . 138 Din
Mandoline 95 . . . Harmonike 69 . . .
Tambure . 68 . . . Gramofone 465 . . .
Zahtevajte brezplačni katalog.

MEINEL & HEROLD

tovarna glasbil
pr. podr. MARIBOR št. 104

Pri oslavljenju živcev

uporabljajo ekstrakt iz življenja tvorine žleze krepkih in zdravih živali (Kalefluid). Ta jača živčni sistem in krepki organizem. Ojačuje izločevalno delovanje vseh žlez. Detajlna literatura brezplačno. Zahtevajte jo pod naslovom: Beograd, Njegoševa 5, Miloš Marković. — Kalefluid se prodaja v lekarnah in drogerijah. Reg. S. br. 5300/32. 171

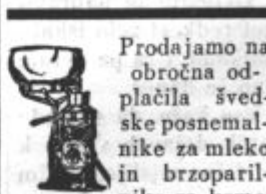
MALI OGLASI

Prodajam

razno manufakturno in galanterijsko blago in čevlje na knjižice škofjeloške mestne hranilnice. Anton Savnik — Škofja Loka. 178

Dobra oblačila

Vam nudimo za majhen denar. A. PRESKER, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 14.



Prodajamo na obročna odplačila švedske posnemalnike za mleko in brzoparilnike za krmo. Sprejememo potnike. «Tehna», Ljubljana, Mestni trg št. 25/L



Pletilne stroje prodaja na obroke Tehna, Ljubljana, Mestni trg št. 25/L

Majhno posestvo na deželi

se želi kupiti za 30.000 do 40.000 dinarjev. Kupčev naslov pove uprava «Domovine». 179